

COMISIA DE ETICĂ ȘI ARBITRAJ

Telefon: +40 (21) 305 89 12
Fax: +40 (21) 305 89 12
e-mail: comisia.etica.arbitraj@tvr.ro

Nr. 138.235 din: 20 septembrie 2018

CONCLUZIILE COMISIEI DE ETICĂ ȘI ARBITRAJ ÎN CAZUL PUBLICĂRII DE CĂTRE JURNALISTUL DRAGOȘ PĂTRARU A ÎNREGISTRĂRILOR AUDIO ALE UNOR CONVORBIRI CU MEMBRI AI CONDUCERII TVR ȘEDINȚELE DIN 8, 9, 15, 16, 23 MAI ȘI 17 IULIE 2017

Comisia: Horia Grușcă (președinte), Cristina Andrei, Gabriela Avram, Răzvan Butaru, Sándor Kacsó, Ioana Mureșan, Marian Voicu (membri)

Absenți: Răzvan Butaru (ședința din 17 iulie)

Invitați: Dragoș Pătraru, realizatorul emisiunii *Starea nației* (ședința din 8 mai);
Emma Schweninger, jurnalist *Știrile TVR* (ședința din 9 mai);
Dragoș Porojnicu, jurnalist *Știrile TVR* (ședința din 9 mai);
Ionuț Gheorghe, jurnalist *Știrile TVR* (ședința din 9 mai);
Oana Popescu, coordonator cu atribuții de director Direcția Știri (șed. din 15 mai);
Dorin Muntean, producător executiv Direcția Știri (ședința din 16 mai);
Eduard Dârvariu, coordonator cu atribuții de director TVR 1 (ședința din 15 mai);
Gabriel Gherghescu, producător *Viața satului* (ședința din 16 mai, prin telefon);
Raico Cornea, membru în Consiliul de administrație (ședința din 16 mai, prin telefon);
Doina Gradea, Președinte-Director General al SRTv (ședința din 23 mai).

Ordinea de zi:

Autosesizarea Comisei de etică și arbitraj ca urmare a publicării în data de 3 mai a.c., pe site-ul *patraru.ro* a unui clip video în care, potrivit declarațiilor sale, dl Dragoș Pătraru folosește fragmente din înregistrări audio ale unor dialoguri purtate cu persoane cu funcții de conducere din SRTv. Convorbirile, înregistrate de realizatorul *Starea nației* fără acordul interlocutorilor, includ printre altele referiri jignitoare la adresa unor angajați ai TVR, exprimări depreciative despre categorii de jurnaliști, păreri critice privind unele demersuri

și activități profesionale individuale – toate prezentate ca făcând parte dintr-o „anchetă jurnalistică” menită să probeze, în opinia autorului, „subordonarea politică a TVR, amestecul brutal al conducerii în procesul editorial, cheltuirea fără discernământ și cu reacredință a banului public”. Selecția publicată pe 3 mai a fost urmată în zilele de 11, 15 și 25 mai de apariția în presă a noi fragmente din înregistrări audio realizate în aceleași condiții de către dl Pătraru și de alte persoane din interiorul TVR.

1. Punctele de vedere ale persoanelor implicate

După audierea dlui Dragoș Pătraru, autorul înregistrărilor menționate, a persoanelor pe care le-a înregistrat sau la care s-a făcut referire în dialogurile înregistrate, ca și a altora menționate de dl Pătraru în fața comisiei sau în diverse declarații publice, membrii Comisiei de etică și arbitraj au reținut următoarele informații, explicații și puncte de vedere relevante pentru cazul analizat:

Dragoș Pătraru, realizator *Starea nației*

- Spune că înregistrarea unor convorbiri cu membri ai conducerii TVR fără acordul interlocutorilor este parte a anchetei jurnalistice pe care a decis să o realizeze împreună cu echipa emisiunii *Starea nației* în octombrie 2017, după ce fusese prevenit „inclusiv din interiorul PSD” că înlocuirea dnei Irina Radu de la conducerea TVR s-a făcut din cauza neîndeplinirii unor “misiuni” stabilite la nivel politic care presupuneau eliminarea unor emisiuni sau schimbarea responsabililor editoriali ai altora. Susține că, potrivit informațiilor sale, primele ținte vizate ar fi fost emisiunea *Ora de știri*, acuzată că ar avea „un ton critic excesiv”, emisiunea *Viața satului* și *Starea nației*. Este încredințat că scoaterea din grila TVR 1 a *Orei de știri*, numirea unui alt producător la *Viața satului* precum și presiunile și schimbările legate de reluările *Stării nației* au contribuit la numirea definitivă în funcția de Președinte-Director General a dnei Doina Gradea.
- În sensul celor de mai sus, consideră că unele dintre exprimările ofensatoare la adresa unor angajați ai TVR pe care Președintele-Director General le-a făcut în prezența sa la întâlnirea din 18 decembrie 2017 probează ostilitatea dnei Doina Gradea față de jurnaliștii de la Știrile TVR, precum și obediența politică a domniei sale.
- Este de părere că referirile extrem de critice ale dnei Gradea la adresa reporterei Ema Scheweninger, care în decembrie anul trecut i-a solicitat insistent Primarului General al Capitalei un comentariu despre finanțarea unor noi statui în București, ca și la cazul

reporterului acreditat la Guvern și „retras pentru că a trimis o hârtie la Comisia Europeană” reprezintă dovezi ale implicării editoriale a Președintelui-Director General.

- Susține că dorința de a controla editorial emisiunea *Viața satului* este o consecință a interesului puterii politice pentru audiența specifică a emisiunii, în condițiile în care o analiză făcută în septembrie 2017 „inclusiv la partid” ar fi arătat că la nivel național există un număr mare de familii “care se uită la TVR”, dar “nu sunt monitorizate”. Afirmă că presiunile politice pentru schimbarea producătorului emisiunii cu un jurnalist agreat s-ar fi accentuat după ce, intervievat în emisiune, actualul ministru al Agriculturii și-ar fi exprimat nemulțumirea față de prestația moderatorului. Adaugă că rezultatele investigației începute de echipa sa asupra acestui subiect vor fi publicate odată cu finalizarea anchetei.
- Arată că în convorbirea cu directorul TVR 1 pe care a înregistrat-o în luna aprilie a.c., dl Eduard Dârvariu i s-ar fi plâns că „Doina Gradea ia toate deciziile editoriale”, mărturisindu-i că, în ciuda poziției de decizie pe care o are, nu poate face nimic fără acordul Președintelui-Director General.
- Susține că, în aceeași convorbire, dl Dârvariu i-ar fi spus că „acum l-a adus pe nepotul Patriarhului la emisiunea *Universul credinței* și că „Patriarhul a promis la schimb că trimite o biserică mică de lemn în curte” la TVR.
- Prezintă comisiei fragmente nepublicate din înregistrarea aceleiași discuții în care dl Eduard Dârvariu relatează într-o notă batjocoritoare audierea sa la Comisia de etică și arbitraj în cazul difuzării pe TVR 1 a interviului cu dl Sebastian Ghiță, folosind termeni injurioși la adresa membrilor comisiei.
- Întrebat de comisie dacă poate aduce dovezi că „se fură” în TVR, așa cum afirmă în dialogul înregistrat cu dl Eduard Dârvariu, spune că unele rezultate ale investigațiilor în curs sunt deja publice, un exemplu fiind deplasarea delegației României la concursul Eurovision; adaugă că printre anchetele în desfășurare se află și una privind salariul soției dlui Raico Cornea, „crescut ca monedă de schimb acolo, la Timișoara, pentru votul din Consiliul de administrație anterior (...), chestiune care se vede în declarația de avere a dlui Raico Cornea în acest an”.
- Precizează că unele înregistrări și înscrisuri pe care le deține ca probe nu le va putea folosi „decât într-o sală de judecată”, pentru că trebuie să-și protejeze sursele din TVR.
- Spune că unele dintre aspectele negative legate de felul în care e condusă TVR i le-a semnalat personal Președintelui Camerei Deputaților, dl Liviu Dragnea, căruia i-a

trimis cinci *sms*-uri cu propunerea unei „discuții relaxate, cu argumente și contraargumente, fără încrâncenare”, inclusiv despre situația din televiziunea publică; arată că ultimul răspuns primit din partea Președintelui PSD are conținutul „*Ok, vorbim și stabilim*”, fiind datat 13 februarie a.c..

Ema Schweninger, jurnalist *Știrile TVR*

- Spune că i-a solicitat editorului de serviciu în ziua de 17 decembrie să participe la inaugurarea spitalului de ortopedie Foișor în calitate de reporter al Știrilor TVR acreditat pe domeniul Sănătății; precizează că, dincolo de evenimentul în sine, era interesată de prezența la festivitate a ministrului Florian Bodog, căruia voia să-i adreseze întrebări legate de un recent deces în contextul crizei de imunoglobulină.
- Arată că șeful ierarhic i-a dat acordul, cu rugămintea ca la eveniment să-i adreseze Primarului General al Capitalei și o întrebare din partea colegului Dragoș Porojnicu, responsabil pe domeniul administrație locale, referitoare la oportunitatea alocării de fonduri de către Primărie pentru statuile lui Jean Calvin și Martin Luther, în condițiile în care există domenii subfinanțate; subliniază că respectiva comunicare legată de sumar este accesibilă electronic „pentru toată lumea”, fiind primită atât de reporter cât și de șefi.
- Susține că în timpul desfășurării evenimentului, dna Gabriela Firea a precizat, ca răspuns la încercarea unui reporter de a-i adresa o întrebare, că va răspunde întrebărilor după încheierea declarațiilor; explică faptul că, în ciuda acestei promisiuni, chiar în timpul ultimei declarații, toți oficialii prezenți – inclusiv dna Firea – au pornit în vizită prin spital, anulând astfel șansa presei de a adresa întrebări.
- Spune că, în condițiile date, a însoțit grupul oficialilor împreună cu alți jurnaliști și a reușit la un moment dat să-i adreseze două întrebări ministrului Sănătății, în pofida nemulțumirii managerului spitalului care încerca să obstrucționeze activitatea reporterilor.
- Având în vedere dificultățile de pe teren, spune că l-a sunat pe colegul Dragoș Porojnicu în redacție, căruia i-a comunicat că, din cauza aglomerației, „nu crede că va reuși să-i adreseze întrebarea dnei Primar”. Afirmă că acesta a insistat, transmițându-i în scris: „Măcar să se audă întrebarea! Nepărat. Trebuie!”
- Arată că, după două încercări eșuate de a-i adresa din mers întrebarea Primarului General într-o formă completă și coerentă, a reușit acest lucru chiar în momentul în

care vizita în spital părea să se încheie: „*Vă rog, răspundeți la întrebarea cu statuile: alocați cinci milioane pentru Martin Luther, pentru Calvin, cum i-ați ales având în vedere că aveți domenii subfinanțate?*”; subliniază că, așa cum se poate verifica pe imaginile brute de la filmare, i s-a adresat Primarului General „pe un ton calm, foarte normal.”

- Citează răspunsul primit din partea dnei Gabriela Firea, transcris după filmare: „*Mă bucur că televiziunea publică este interesată de acest subiect. Mă bucur că politica editorială a televiziunii publice merge în ideea în care ne aflăm într-o mare investiție în sănătate și dumneavoastră mă întrebați despre statui. Apreciez și profesionalismul dumneavoastră jurnalistic, câtă vreme eu am foarte multe declarații publice în Sănătate. Primăria a investit 95 de milioane de euro, iar în ceea ce privește pregătirea Centenarului există Administrația Monumentelor Patrimoniului.*”
- Spune că imediat după filmare a transmis pe grupul de *WhatsApp* al redacției: „Dna Firea a atacat TVR-ul când am pus întrebarea despre statui. A fost foarte ironică. A spus că televiziunea publică e interesată și de profesionalismul jurnaliștilor”, adăugând apoi un mesaj pentru reporterul care aștepta răspunsul la întrebare: „Dragoș, a spus că-i un buget separat dedicat Centenarului. Când a insistat toată lumea, a zis că-i hărțuită”.
- Relatează că imediat după întoarcerea în redacție a aflat că este convocată într-o ședință de către conducerea Direcției Știri, împreună cu reporterul Dragoș Porojnicu, editorul de serviciu, producătorul jurnalului și șefa de secție pe domeniul social.
- Spune că directorul *Știrilor*, dna Oana Popescu - care a condus ședința alături de producătorul executiv Dorin Muntean- a dorit să afle de unde „i-a venit ideea acestei întrebări” adresate dnei Gabriela Firea; arată că a explicat că întrebarea a fost propunerea unui coleg, aprobată și comunicată de editorul de serviciu din ziua precedentă, și că – din punctul său de vedere - „nu a greșit cu absolut nimic”.
- Afirmă că ideea transmisă a fost că „nu a fost ok” să-i adreseze Primarului General întrebarea respectivă „pentru că era despre un alt subiect care nu avea legătură cu sistemul sanitar”, în condițiile evenimentului respectiv; spune că a producătorul Anamaria Panait a fost singura dintre cei prezenți care a contrazis concluzia șefilor, amintindu-le că „atunci când iese dl Liviu Dragnea la declarații, nu-l întrebăm niciodată despre conferința sau evenimentul la care a participat, îl întrebăm despre 20 de subiecte care sunt la zi, inclusive noi le transmitem reporterilor «X face un subiect despre asta, întreabă-l!»”

- La întrebarea comisiei, spune că nu a putut deduce din dialogul cu șefii ierarhici cum au aflat aceștia despre incidentul de la filmare care a generat ședința, dar își amintește că directorul Știrilor a ținut să precizeze că nu a fost sunat de nimeni: „Nu că v-am spune dacă am primit, dar oricum nu am primit niciun telefon”.
- Povestește că atât ea, cât și colegul Dragoș Porojnicu au fost afectați după această ședință, fiind „extrem de uimiți de ceea ce s-a întâmplat”.
- Întrebată dacă în activitatea sa profesională i s-a mai întâmplat să i se reproșeze de către șefi că a adresat întrebări nepotrivite sau incomode unor oficiali, spune că nici la *TVR*, nici la *Realitatea TV*, unde a lucrat înainte, nu au existat astfel de situații.

Dragoș Porojnicu, jurnalist *Știrile TVR*

- Spune că în ziua precedentă evenimentului de la Spitalul Foișor, căutând un subiect, a găsit pe site-ul unei publicații online informația legată de anunțarea de către Primăria Capitalei a titularilor contractelor pentru realizarea unor sculpturi; precizează că atribuirea, publicată în Sistemul Electronic de Achiziții Publice, însuma peste 5 milioane de lei și avea loc în contextul rectificării bugetare, ceea ce făcea ca subiectul să fie unul de actualitate.
- Afirmă că, după ce a obținut acordul editorului de serviciu pentru a realiza subiectul, fapt consemnat în „previziunile” pentru ziua următoare, a rugat-o pe colega Ema Schweninger ca la inaugurarea *Spitalului Foișor* să-i adreseze Primarului General, după întrebările legate de eveniment, o întrebare privind oportunitatea includerii pe lista noilor monumente a celui dedicat inițiatorilor Reformei Protestante Martin Luther și Jean Calvin.
- Susține că, în funcție de răspunsul dnei Gabriela Firea, subiectul putea să fie abandonat sau să fie continuat cu consemnarea opiniilor unor cetățeni și specialiști; insistă că abordarea sa nu viza în niciun caz o prezumtivă ilegalitate, ci doar explicații legate de alegerea personalităților reprezentate de statui.
- Spune că ședința de redacție generată de „scandalul” de la filmare cu dna Firea a fost direcționată împotriva lui, cel „de la care a plecat întrebarea” destinată primarului, și că s-a simțit „tras de urechi” pe nedrept și suspectat de rele intenții în mod nejustificat;
- Întrebat care a fost reproșul concret formulat de șefii săi, spune că i s-a imputat că nu a adresat Primăriei o solicitare scrisă pe tema respectivă; afirmă că el și colega lui au

explicat că, fiind vorba de o știre de televiziune și pentru operativitate, adresarea directă era preferabilă în condițiile în care responsabilul primăriei era prezent în fața camerei.

- Adușă că o altă critică adusă de șefii săi a fost că, întrucât evenimentul era inaugurarea unui spital, „nu se cădea” să-i fie adresate Primarului întrebări pe alte domenii; la solicitarea comisiei, admite că din reproșurile primite a înțeles că întrebarea pe care a propus-o a fost percepută ca fiind o acțiune ostilă la adresa dnei Gabriela Firea.
- Nu știe în ce fel a aflat conducerea Știrilor de incidentul de la filmare, dar susține că în momentul convocării ședinței știa „exact” de ce a fost chemat și ce urma să i se reproșeze; la întrebarea comisiei, precizează că în activitatea sa pe domeniul administrației locale nu au mai fost incidente și că nu i s-a reproșat niciodată că ar avea „o problemă” cu Primarul Capitalei.
- Întrebat ce s-a întâmplat cu subiectul sculpturilor finanțate de Primăria Capitalei pe care l-a propus, spune că acesta nu a mai fost finalizat, deși admite că niciun șef nu i-a solicitat explicit să renunțe la el; la insistențele comisiei, spune că a dedus din felul în care a decurs ședința că subiectul nu este dorit.
- Nu este de acord cu observația comisiei că, din afirmațiile sale, se poate înțelege că decizia renunțării la subiect i-a aparținut, invocând argumentul că niciunul dintre șefii ierarhici nu i-a cerut să continue subiectul; pe de altă parte, la insistențele comisiei, admite că nici el nu și-a întrebat superiorii dacă poate continua să lucreze la subiect.

Ionuț Gheorghe, jurnalist *Știrile TVR*

- După ce i se citează fragmentele nepublicate la acea dată din înregistrarea în care Președintele-Director General se referă în termeni critici la reporterul de la *Știri* care, fiind „în concediu”, „la căpătâiul mamei care este bolnavă”, a trimis un mail cerând Comisiei Europene un punct de vedere despre proiectul de modificare a legilor justiției, în condițiile în care „nici un șef nu știe, nu s-a consultat cu șeful de secție, n-are nici o treabă că el e acreditat la Guvern”, confirmă că el este jurnalistul la care se referă dna Doina Gradea.
- Spune că în data de 18 decembrie 2017, la ora 11.40, a trimis o solicitare scrisă Comisiei Europene, solicitarea de informații fiind un instrument jurnalistic folosit frecvent; arată că în activitatea sa a trimis numeroase solicitări ca jurnalist angajat „nu doar în Televiziunea Română”, ci și la televiziunile și agențiile de presă la care a lucrat.

- Observă că, fiind acreditat la Guvernul României, era firesc să comunice cu Comisia Europeană pentru că „în delegațiile externe” pe care le însoțește „e normal ca Guvernul să se întâlnească cu cei de la Comisia Europeană, cu comisari europeni care când vin în România vin la Guvern și stau de vorbă inclusiv cu premierul sau cu ceilalți miniștri ai cabinetului.”
- Afirmă că, imediat după ce a primit răspunsul de la Comisia Europeană – despre care spune că nu avea nimic excepțional –, l-a trimis pe adresa *sumar.stiri@tvr.ro*, unde se adună toate mailurile colegilor și șefilor din Direcția Știri, și că mesajul a fost postat și pe grupul intern de *WhatsApp* pe care jurnaliștii TVR comunică în timpul zilei.
- Spune că mesajul a fost preluat prompt de colegii de la site-ul Știrile TVR, care l-au tradus și l-au publicat; subliniază că textul „a devenit destul de rapid o știre”, devenind viral pe rețelele de socializare „pentru că a fost preluat de mai toate *site*-urile importante, inclusiv de *stiripesurse.ro*”, site-ul citat de dna Doina Gradea.
- Este de părere că nu „a făcut ceva greșit”, având în vedere că la momentul respectiv „ne-au preluat toate televiziunile sau *site*-urile de știri” cu menționarea ca sursă „*Comisia Europeană pentru TVR*”.
- Spune că după mediatizarea subiectului a fost sunat de producătorul executiv al Direcției Știri care l-a întrebat „Ce e cu știrea aia, ce s-a întâmplat?”; afirmă că, după ce i-a explicat că, înainte de a fi postat pe *site*-ul știrilor, „mailul a fost trimis către grupul de redacție, inclusiv pe *WhatsApp*”, fiind „văzut de toată lumea”, dl Dorin Muntean i-a reproșat că „ar fi trebuit” să se consulte cu cineva în prealabil.
- Întrebat dacă în practica de la Știri se obișnuiește ca, înainte de trimiterea unei întrebări Comisiei Europene sau altei autorități la fel de proeminente, să se obțină aprobarea șefilor ierarhici, spune că, deși a făcut „*n*” solicitări, nu i s-a întâmplat vreodată să ceară permisiunea de a adresa o astfel de întrebare; subliniază că de multe ori se întâmplă ca răspunsurile primite la solicitări să fie irelevante și să nu conducă la redactarea unei știri.
- În legătură cu nemulțumirea dnei Gradea referitoare la faptul că a trimis solicitarea în ziua lui liberă, precizează că niciodată nu a considerat ca jurnalist că are timp liber în sensul ignorării evenimentelor actuale; susține că în cei doi ani și jumătate în care a fost acreditat la Guvernul României a reacționat de fiecare dată în zilele libere în care avea informații că se întâmplă ceva important la guvern, comunicând de fiecare dată pe grupul redacției; ca exemplu concret, relatează că i s-a întâmplat ca în timp ce era

plecat din țară în concediu să fie sunat de un editor de serviciu pentru a obține „un punct de vedere după ce unul dintre vicepremierii a fost să-l susțină pe dl Liviu Dragnea în fața DNA-ului.”

- Spune că, întrebat la telefon de producătorul executiv „De ce a făcut acea solicitare?”, i-a explicat că i s-a părut oportună în momentul în care a constatat că, deși în acea perioadă modificarea legilor justiției erau „pe repede-înainte în Parlament”, nimeni din presa românească nu ceruse punctul de vedere al celor din Comisia Europeană, anterior foarte „vocali” pe această temă prin pozițiile exprimate de Președintele Jean-Claude Juncker.
- Afirmă că, în timp ce dialoga cu producătorul executiv, telefonul a fost preluat de Președintele -Director General, care ar fi început cu observația „Ne citează ăștia peste tot și nu știm de ce”, după care ar fi adăugat „De câte ori ne-au mai citat alte televiziuni pe noi?”
- Întrebat dacă observația dnei Doina Gradea avea o conotație negativă, spune că el a perceput-o în acest fel, replicând: „Ce e rău că ne citează, că nu înțeleg?”; subliniază că, așa cum înțelege el calitatea de jurnalist al TVR, este o mândrie ca instituția să fie citată ca sursă a unei știri de interes național.
- Spune că în continuarea discuției, Președintele-Director General i-ar fi reproșat că solicitarea pe tema legilor justiției pe care a adresat-o Comisiei Europene ar fi fost „treaba altor departamente”; susține că i-ar fi explicat dnei Gradea că în deplasările sale externe ca reporter responsabil cu activitatea guvernamentală a întrebat diverse lucruri din domenii diferite și că nu i se pare că ar fi făcut ceva „ieșit din comun”.
- Întrebat dacă în convorbirea telefonică respectivă i s-a reproșat că a trimis solicitarea la C.E. în ziua lui liberă, spune că ar fi existat o astfel de remarcă, dar nu-și poate aminti dacă i-a aparținut producătorului executiv sau Președintelui-Director General.
- În legătură cu relatarea din 11 mai a unei publicații electronice, potrivit căreia ar fi fost „mutat de la Guvern pentru că nu i-a pus o întrebare comodă premierului Dăncilă”, confirmă incidentul, dar evită să se pronunțe dacă acesta a determinat „schimbarea” sa de pe Guvern.
- Spune că în luna februarie a însoțit la Bruxelles delegația guvernamentală română și că la conferința de presă comună susținută de dl Jean-Claude Juncker și dna Viorica Dăncilă urma să adreseze una dintre cele două întrebări la care aveau dreptul jurnaliștii români; precizează că întrebarea pe care o pregătise viza perspectiva

admiterii României în spațiul Schengen, în condițiile în care la începutul anului, după adoptarea la București a controversatelor legi ale justiției, președintele Comisiei Europene declarase că subiectul va fi discutat „în alți termeni”.

- Susține că înaintea conferinței de presă, purtătorul de cuvânt al Guvernului României s-a interesat care sunt întrebările pregătite de jurnaliștii români, motivând că „vrea să știe purtătorul de cuvânt al dlui Juncker”; spune că lui și kolegei de la *DIGI 24*, care își pregătise propria întrebare, li s-a părut „puțin ciudat”, întrucât „n-a mai venit nimeni niciodată să ne întrebe ce întrebări avem pentru președintele Comisiei Europene”.
- Afirmă că după ce l-au informat de purtătorul de cuvânt că întrebările se referă la admiterea în spațiul Schengen și legile justiției, dl Nelu Barbu s-a arătat nemulțumit de subiecte, spunându-le că „Juncker nu mai vrea să răspundă la așa ceva pentru România, că s-a săturat!”; ulterior, purtătorul de cuvânt ar fi revenit, admitând că întrebarea TVR legată de spațiul Schengen ar fi acceptabilă pentru ambii oficiali.
- Spune că în timp ce își pregăteau întrebările, purtătorul de cuvânt le-a comunicat că au dreptul la o singură întrebare, nu două, pentru că „a venit și presa străină”; arată că, în noile condiții, a decis împreună cu kolega de la *DIGI 24* să combine cele două întrebări într-una singură.
- Susține că între timp Președintele Comisiei Europene și-a început declarația, în care s-a referit la „pașii făcuți de România” spre aderarea la spațiul Schengen, situație în care a decis să renunțe la partea sa de întrebare și să o lase pe kolega de la *DIGI 24* să adreseze întrebarea pe care și-o pregătise inițial pe tema legilor justiției.
- Spune că după conferința de presă a fost sunat și întrebat de producătorul executiv Dorin Muntean „ce s-a întâmplat?”; afirmă că i-a explicat că nu mai avea rost să adreseze întrebarea, în condițiile în care dl Jean-Claude Juncker acoperise subiectul Schengen iar jurnaliștii români aveau dreptul la o singură întrebare.
- Întrebat la cât timp după acest episod a fost schimbat de pe domeniul guvernului, spune că în prima zi după ce s-a întors de la Bruxelles a fost anunțat că pe acest domeniu va mai fi alocat un jurnalist; adaugă că din acel moment activitatea sa se desfășoară preponderant în redacție și constă în redactarea de știri pentru site-ul TVR.
- Afirmă că a fost căutat de mai multe ori – inclusiv după publicarea înregistrărilor dlui Dragoș Pătraru - de jurnaliștii unor publicații online interesați să afle amănunte despre schimbarea sa de pe Guvern, dar a refuzat de fiecare dată să facă orice comentariu pentru a proteja imaginea TVR .

Oana Popescu, Producător General, coordonator cu atribuții de director Știri

- Spune că ședințele cu reporterii și responsabilii editoriali de genul celei convocate după incidentul cu Primarul General nu sunt neobișnuite în practica Direcției Știri.
- Susține că „cineva” i-ar fi spus ei și producătorului executiv Dorin Muntean că „s-a întâmplat” ceva la filmarea de la inaugurarea Spitalului “Foișor”, fără să înțeleagă exact despre ce era vorba; la insistențele comisiei revine și afirmă că a fost informată de incident de dl Muntean, că l-a întrebat pe acesta de unde are această informație, dar că nu-și amintește răspunsul producătorului executiv.
- La observația comisiei că lipsa unor astfel de precizări riscă să creeze suspiciuni privind o posibilă intervenție din afara TVR, subliniază că, în ceea ce o privește, nu a primit niciun telefon pe acest subiect.
- Afirmă că ședința nu a fost determinată de comportamentul de la filmare al jurnalistei Ema Schweninger, ci de faptul că reporterul Dragoș Porojnicu “mai avusese niște mici probleme” care necesitau lămuriri în privința “imparțialității și a surselor lui”.
- Spune că dl Porojnicu „a recunoscut” că, aflat în criză de subiecte, a preluat informația legată de banii alocați de Primărie pentru monumente dintr-o publicație *online*; susține că discuția s-ar fi încheiat în acest punct și că nu au existat niciun fel de reproșuri la adresa dnei Ema Schweninger, pe care o apreciază profesional foarte mult.
- La observația comisiei că din înregistrarea publicată de dl Dragoș Pătraru reiese că dna Doina Gradea, dincolo de remarcile insultătoare la adresa jurnalistei, era foarte nemulțumită de prestația de la filmare a acesteia, subliniază că răspunde doar pentru faptele proprii.
- Rugată să comenteze faptul că întrebarea formulată de dl Porojnicu și adresată dnei Firea a provocat o nemulțumire atât de mare la nivelul conducerii TVR, spune că reacția i se pare exagerată și că, personal, nu i s-a părut nimic „în neregulă” la acea întrebare care nu a fost adresată de patru ori, cum susține dna Gradea în înregistrare; adaugă însă că i s-a părut „ciudat” faptul că dl Porojnicu s-a „grăbit cu întrebarea”.
- Întrebată cine a hotărât să nu se mai redacteze materialul despre monumentele finanțate de Primăria Capitalei, spune că nici ea și nici un alt șef de la Știri nu au cerut renunțarea la subiect, care oricum nu era „o bombă de presă”; adaugă că jurnalele TVR au difuzat știri și „mai dure”, fără să intervină cineva.

- Referitor la episodul întrebării adresate Comisiei Europene de reporterul Ionuț Gheorghe, arată că răspunsul primit de la Bruxelles a fost publicat pe site-ul Știrilor TVR, de unde a fost preluat de alte publicații, inclusiv de *stiripesurse.ro*. și că, ulterior, subiectul a fost difuzat ca știre în jurnalele TVR1, inclusiv la ora 20.00; la observația comisiei că afirmațiile sale contrazic spusele dnei Gradea, care susținea că știrea a apărut în alte publicații înainte de a fi difuzată de TVR, precizează că ea afirmă ce este „adevărat”.
- Consideră că solicitarea adresată de reporter Comisiei Europene a fost „ok”, dar observă că, „în general”, reporterii se consultă cu șeful de secție sau cu editorul de serviciu înainte de a adresa o întrebare „la acest nivel”.
- Spune că o astfel de consultare ar fi fost cu atât mai necesară cu cât întrebarea viza domeniul justiției, în timp ce domeniul guvernului, unde jurnalistul era acreditat, este arondat secției Economic din cadrul Știrilor; la observația că, de fapt, Comisia Europeană este organul executiv – deci „guvernul” – Uniunii Europene, spune că la noi Guvernul este asociat în mod tradițional cu domeniul economic.
- Întrebată dacă Președintele-Director General i-a comunicat în vreun fel nemulțumirea sa față de solicitarea adresată Comisiei Europene, evită un răspuns direct, dar spune că “era la curent” cu faptul că dna Gradea l-a sunat pe reporterul Ionuț Gheorghe după solicitarea adresată Comisiei Europene; consideră acest lucru irelevant în condițiile în care știrea a fost difuzată în jurnalele TVR și subliniază că, în ceea ce o privește, niciodată nu a „cenzurat ceva” din poziția sa de responsabil al Știrilor.
- În legătură cu momentul conferinței de presă comune Dăncilă-Juncker din februarie de la Bruxelles, spune că atât ea, cât și producătorul executiv Dorin Muntean s-au “supărat” pe reporterul Ionuț Gheorghe pentru că acesta nu a adresat nicio întrebare celor doi oficiali, în condițiile în care era “trimis la Bruxelles pe banii statului să întrebe”; spune că explicațiile prezentate de reporter după revenirea acestuia la București nu au convins-o și consideră că acesta ar fi trebuit să aibă pregătite mai multe întrebări pregătite pentru eventualitatea în care întrebarea de bază rămânea fără obiect.
- La observația comisiei că, potrivit afirmațiilor reporterului, numărul de întrebări alocate jurnaliștilor români a fost limitat inițial la două, apoi la o singură întrebare, argumentează că „dacă îi spunea cineva să tacă, nu era nici o problemă”, dar „nu i-a spus nimeni să tacă”; întrebată de comisie, spune că dl Ionuț Gheorghe nu a informat-o despre obiecțiile exprimate înaintea conferinței de presă de purtătorul de cuvânt al

Guvernului față de adresarea unei întrebări privind legile justiției, dar subliniază că presupusa nemulțumire a oficialului guvernamental român nu ar fi trebuit să-l influențeze pe jurnalistul TVR, întrucât „Nelu Barbu nu lucrează la Televiziunea Română”.

- Spune că măsura desemnării unui jurnalist care să-l „dubleze” pe reporterul Ionuț Gheorghe în reflectarea activității guvernului nu a fost o formă de sancțiune pentru ceea ce s-a întâmplat la conferința de presă de la Bruxelles, ci o consecință a „atitudinii” jurnalistului în general; adaugă că decizia nu a avut nimic excepțional, pentru că „într-un fel”, toți jurnaliștii secției respective „se dublează”.
- Consideră că nici incidentul cu Primarul Capitalei de la inaugurarea Spitalului „Foișor”, nici solicitarea adresată CE de jurnalistul Ionuț Gheorghe nu reprezintă abateri deontologice care să merite atenția Comisiei de etică; la observația comisiei că, așa cum reiese din înregistrări, ambele situații au fost folosite de dna Doina Gradea ca justificare pentru eticheta de „*hater*” aplicată jurnaliștilor de la Știri, spune că „poate ce ni se pare nouă normal altora nu li se pare normal” din punct de vedere profesional.
- În context, atrage atenția că, în aceeași înregistrare a referirilor la jurnaliștii de la Știrile TVR, Președintele-Director General spune că „*trebuia să vă aduc un șef din afară care să vă taie*”, ceea ce sugerează nemulțumirea implicită a dnei Gradea față de felul în care este condusă Direcția Știri.
- Rugată să comenteze acuzațiile dlui Dragoș Pătraru potrivit cărora emisiunea *Ora de știri* ar fi fost eliminată din grila TVR 1 pentru că ar fi fost excesiv de critică la adresa puterii politice, spune că măsura făcea parte dintr-un set de modificări incluse în proiectul grilei de primăvară propus în luna ianuarie de canalul TVR 1, condus la acea vreme de dl Raico Cornea, și că obiectivul declarat al schimbărilor era creșterea audienței pe tronsonul respectiv. Arată că, în ceea ce privește producțiile Direcției Știri, schimbările presupuneau nu doar înlocuirea emisiunii *Ora de știri* cu un jurnal de 20 de minute programat la ora 24.00, ci și renunțarea la emisiunea de politică externă *Lumea azi*, la emisiunea de actualitate culturală *Cooltura* și la jurnalul de noapte din ziua de vineri. Spune că, în urma discuțiilor la care, în lipsa sa, a participat producătorul executiv Dorin Muntean, s-a ajuns la „un compromis nefericit”, obținându-se păstrarea în grilă a emisiunilor *Lumea azi* și *Cooltura*, în condițiile înjumătățirii duratei jurnalului de noapte.
- Susține că, indiferent de aspectele discutabile ale deciziei, renunțarea la programul *Ora de știri* nu a avut în vedere sancționarea conținutului editorial al emisiunii și că le-

a transmis această convingere personală atât producătorului Alina Pagu, cât și prezentatorului Mihai Rădulescu, a căror „supărare” o înțelege. Se declară încredințată că *Ora de știri* poate reveni oricând în grila TVR 1, nefiind „o problemă de nerezolvat”.

- Întrebată dacă documentarul introdus în grilă pe spațiul emisiunii *Ora de știri* a adus plusul de audiență scontat de inițiatorii schimbării, spune că nu are date comparative, dar că „unui program trebuie să-i lași un pic de timp să performeze”; rugată să estimeze care ar fi perioada minimă necesară pentru o astfel de apreciere, afirmă că o e nevoie de „minimum patru luni” pentru ca evaluarea să fie relevantă.

Dorin Muntean, producător executiv Direcția Știri

- Susține că nu-și mai aduce aminte cum s-a ajuns la decizia convocării unei ședințe cu reporterii și responsabilii editoriali legată de incidentul de la inaugurarea *Spitalului Foișor*, dar spune că „în 99% din cazuri” informațiile despre problemele apărute la filmare provin chiar de la „oamenii care merg pe teren”; la insistențele comisiei, afirmă că e vorba de „un domeniu unde lumea e foarte atentă la ce se transmite și cum se transmite” și că „de-a lungul timpului ne-au venit pe acel domeniu tot felul de semnale” de nemulțumire, însoțite de invocarea „dreptului la replică” sau de solicitarea publicării unor precizări suplimentare.
- Întrebat de comisie, spune că nu-și amintește dacă la acea vreme a avut o discuție legată de subiect cu Președintele-Director General, dar subliniază că niciunul din responsabilii de la Știri nu a informat-o pe dna Doina Gradea despre incidentul de la filmarea respectivă.
- Afirmă că el a avut de la început obiecții legate de relizarea subiectului monumentelor finanțate de Primăria Capitalei propus de dl Dragoș Porojnicu, considerându-l „subiectiv”; la observația comisiei că editorul de serviciu din ziua precedentă își dăduse acordul pentru obținerea poziției dnei Gabriela Firea față de tema în discuție, spune că, din punctul său de vedere, consemnarea declarației respective nu era suficientă pentru validarea materialului, motiv pentru care a și „oprit subiectul”.
- Rugat să clarifice dacă decizia de a nu mai fi finalizat subiectul i-a aparținut, susține că „s-a hotărât oprirea lui în sensul în care nu era un subiect care se putea definitiva în ziua aia, având în vedere capacitățile” de la *Știri* și că nu i s-a părut „un subiect neapărat de dezbătut într-un jurnal”, ci poate „de emisiune”.

- Întrebat dacă în ședința respectivă s-a comunicat explicit că subiectul nu se mai realizează, spune că reporterul „n-a insistat” pentru a continua materialul și că există astfel de situații în care unele subiecte „rămân în aer”, putând fi ulterior dezvoltate și finalizate sau abandonate definitiv.
- Întrebat dacă a vizionat materialul brut de la filmare pentru a verifica dacă se confirmă afirmațiile dnei Gradea privind repetarea de patru ori a întrebării adresate Primarului General de către jurnalista Ema Schweninger, spune că nu a făcut acest lucru pentru că nu și-a propus să facă „nicio analiză asupra aceluia incident” care n-ar fi existat „pentru public” dacă nu ar fi fost menționat în înregistrările dlui Dragoș Pătraru; la observația comisiei că, înainte de apariția în public a criticilor dnei Gradea, a existat admonestarea severă, în public, a jurnalistei TVR de către dna Gabriela Firea, subliniază că a apreciat-o și o apreciază în mod deosebit pe dna Schweninger și că întreaga conducere a Direcției Știri îi acordă tot sprijinul.
- În context, apreciază ca “mulțumitor” felul în care Președintele-Director General i-a caracterizat pe jurnaliștii de la *Știri* în convorbirea înregistrată de dl Dragoș Pătraru; adaugă că, mai mult de faptul că l-a „jignit cineva”, a fost „șocat” de acuzațiile dlui Pătraru că asupra conducerii de la Știri se fac presiuni și se „dau telefoane”.
- Referitor la episodul în care jurnalistul Ionuț Gheorghe a solicitat în scris poziția Comisiei Europene față de proiectul de modificare a legilor justiției din România, spune că l-a “certat” pe reporter pentru că “a angajat instituția” fără să anunțe niciunul dintre șefii ierarhici și a acționat în afara domeniului alocat într-o zi liberă, “neștiind ce se face la serviciu”.
- La observația comisiei că jurnalistul a transmis cu promptitudine către redacție răspunsul primit de la Comisia Europeană, susține că informația a fost transmisă direct la *site*-ul știrilor, fără știrea editorului de serviciu.
- La observația comisiei că știrea respectivă a fost preluată de o mare parte a presei din România, admite că jurnalistul “a făcut un lucru bun”, dar insistă că acesta ar fi trebuit să informeze în prealabil editorul de serviciu, care „99% îi zicea «bravo că mă scapi de ceva de pe cap»”.
- Întrebat dacă, pe lângă reproșurile aduse reporterului, l-a felicitat pe acesta pentru o inițiativă care a dus la citarea TVR într-un context profesional, evită un răspuns direct, subliniind doar că își felicită subalternii “de fiecare dată când fac lucruri bune”.

- Afirmă că în ziua respectivă Președintele-Director General se afla „din întâmplare” în biroul conducerii Știrilor, unde ar fi văzut “pe ecran” știrea cu răspunsul C.E. la solicitarea TVR; rugat să fie mai precis, spune că nu își amintește cu exactitate dacă dna Gradea a remarcat știrea pe site-ul *stiripesurse.ro*, pe *stiri.tvr.ro* sau în Jurnalul de la ora 14.00 de pe TVR 1.
- La observația comisiei că, potrivit dialogului înregistrat cu dl Pătraru din aceeași zi, dna Doina Gradea se plângea că știrea ar fi apărut pe *stipesurse.ro* înainte de a fi difuzată de TVR, spune că se abține să comenteze afirmațiile dnei Gradea pentru că „multe sunt «telefoane fără fir»”.
- Spune că, după ce a văzut răspunsul Comisiei Europene, Președintele-Director General ar fi întrebat „cine a făcut știrea?” și că, după ce ar fi informat-o că este vorba de reporterul Ionuț Gheorghe și că acesta are o zi liberă, ar fi comentat „Păi cum, el în ziua liberă face așa ceva?!”; întrebat dacă dna Gradea s-a arătat nemulțumită de apariția știrii respective, afirmă că „era supărată”, dar nu știe dacă motivul nemulțumirii era legat de faptul că știrea era „despre Comisia Europeană și legile justiției” sau despre felul în care a apărut informația respectivă.
- Arată că dna Doina Gradea i-a cerut să i-l dea la telefon pe dl Ionuț Gheorghe și că, în convorbirea care a urmat, Președintele-Director General i-ar fi reproșat jurnalistului că a trimis solicitarea „în ziua liberă, fără să știe nimeni”; precizează că, în prealabil, a informat-o pe dna Gradea că l-a „certat” personal pe reporter din același motiv.
- În legătură cu momentul conferinței de presă comune susținute la Bruxelles de Președintele Comisiei Europene și prim-ministrul României spune că i-a reproșat jurnalistului Ionuț Gheorghe că nu le-a adresat celor doi oficiali nicio întrebare, în condițiile în care TVR, ca instituție publică, trebuie să aibă această „capacitate”; susține că și-a păstrat această opinie și după ce a ascultat justificările reporterului și că, indiferent de recomandările purtătorului de cuvânt al Guvernului, „el avea o întrebare de pus”.
- Întrebat dacă nemulțumirea față de prestația de la Bruxelles a reporterului a condus la desemnarea unui al doilea responsabil pe domeniul guvernamental, susține că măsura a avut în vedere faptul că dl Ionuț Gheorghe i-a spus „în ultimele luni” că „relația lui în Guvern s-a stricat”, că „nu mai are aceleași surse” și că „nu se mai simte confortabil”;

nu comentează observația comisiei că argumentele invocate diferă radical de declarațiile făcute de reporter în cursul audierii.

- Referitor la înlocuirea emisiunii *Ora de știri* cu un jurnal de noapte cu durata redusă programat mai târziu, spune că măsura a fost luată la propunerea directorului TVR 1, care „a spus că vrea să încerce pe acel tronson niște documentare foarte bune care să crească audiența”; subliniază că reprezentanții Direcției Știri nu au fost de acord cu această modificare, așa cum s-au opus și intenției inițiale de a fi eliminate din grilă a emisiunile *Cooltura* și *Lumea azi*.
- Consideră că „la un moment dat cineva trebuie să tragă linie și să se vadă dacă a fost o decizie bună sau rea”; observă însă că de-a lungul timpului decizii similare luate în TVR nu au fost însoțite „niciodată” de o evaluare obiectivă a eficienței și performanței.

Eduard Dârvariu, director TVR 1

- Începe prin a prezenta scuze pentru „limbajul” pe care l-a folosit la adresa membrilor Comisiei de etică și arbitraj în convorbirea înregistrată de dl Dragoș Pătraru, dar precizează că își menține “în mare parte” conținutul comentariilor sale făcute publice.
- Subliniază că dialogul respectiv a „a fost o discuție privată ca între doi prieteni”, așa cum privea la acea vreme relația sa cu realizatorul emisiunii *Starea nației*.
- Consideră că înregistrarea convorbirilor și publicarea unor fragmente face parte dintr-o „întreagă campanie” dusă împotriva sa; întrebă de ce crede că este ținta unei campanii, răspunde că „este o campanie împotriva PDG-ului, care m-a adus și pe mine aici”, care se răsfrânge „automat” asupra sa.
- Rugat să explice în ce fel membrii Comisiei de etică ar fi „distrus instituția” televiziunii publice, așa cum acuză într-una din discuțiile cu dl Pătraru, susține că referirea sa nu a fost la adresa comisiei și spune că regretă dacă „s-a înțeles altceva”; adaugă că a menționat Comisia de etică în sensul în care aceasta „nu are nicio abilitate” să ia „nicio măsură”, deși are un rol „destul de mare”, ceea ce pentru el este „frustrant”.
- Ulterior, în cadrul audierii, i se prezintă întregul fragment din înregistrarea pusă la dispoziția comisiei de dl Pătraru, care conține referiri la membrii Comisiei de etică, neincluse în montajul publicat în data de 3 mai:

„Este o instituție de idiști. Eu aș da afară... Cum, mă, m-au chemat pe mine la Comisia de etică că a dat Cristache interviu cu Ghiță?! Și erau adunați acolo șase

tâmpiți și mă întrebă: «Știi?» «Da.» «Păi cum știi?» «Păi m-a sunat Cristache că-l dă.» «Și tu ce-ai zis?» «Păi mă amestec eu în conținutul lui Cristache?» «Păi și ți se pare normal?» «Da, și eu l-aș fi dat.» Dialog cu Comisia de etică a TVR. «Altfel, e alta problema. Dacă dai un interviu cu Ghiță mă doare-n p... că dădeau alte șase televiziuni! Cum să nu-l dai?» «Da, dar viziunea noastră...» «Mă doare-n p... de viziunea voastră! Sunteți niște boi care ați distrus cu toții televiziunea asta. P... mea, toți! Îi vezi că-și dau niște aere... Ba pe aici, Comisia de etică... Auzi, mă, fii atent la mine! Și voi la Comisia de etică ce-ați făcut până la urmă? Nimic! Și ți-ai pierdut o oră din viață cu noi.»

- Nu neagă veridicitatea citatului de mai sus, dar insistă că nu a acuzat membrii comisiei de distrugerea TVR, ci s-a referit la „cei dinainte” despre care i s-a povestit; consideră că înregistrările dovedesc că este „o fire deschisă” și că vorbește tot ce-i „trece prin cap”, dar subliniază că este capabil să-și ceară scuze atunci când greșește.
- La observația că, dincolo de forma exprimării, descrierea pe care o face audierii sale în cazul difuzării interviului cu dl Sebastian Ghiță este incorectă pe fond, de vreme ce ignoră sau chiar contrazice unele dintre propriile sale declarații făcute la acea vreme în fața comisiei, spune că părerile sale nu sunt „valabile universal” și că, atunci când greșește, își cere scuze și „învață”.
- În legătură cu unele dintre afirmațiile sale înregistrate, interpretate de dl Dragoș Pătraru ca fiind dovezi ale implicării dnei Doina Gradea în deciziile editoriale din TVR („eu oricum trebuie să-i spun Doinei (Gradea) totul”, „...care mai e rolul meu aici?”), este de părere că Președintele-Director General are ultimul cuvânt pentru că „orice buget este semnat de PDG, ceea ce este normal, că este ordonator de credite”.
- Dă ca exemplu al limitelor puterii sale de decizie încercarea de a readapta grila TVR 1 la profilul unui canal generalist, propunere respinsă în Comitetul director după ce directorul TVR1 de atunci, dl Raico Cornea, s-a dezis de propriul proiect.
- Referitor la schimbarea responsabililor emisiunii *Viața satului* în plin sezon și în afara cadrului procedural intern – situație prezentată de dl Dragoș Pătraru ca exemplu de intervenție editorială motivată politic -, spune că s-a hotărât să desemneze un producător coordonator din cauza divergențelor apărute între producătorii Gabriel Gherghescu și Cosmin Andrei; susține că schimbarea ar fi dus la o creștere a audienței emisiunii.
- În context, adaugă că la numirea dlui Viorel Popescu în calitate de coordonator al emisiunii a avut în vedere și un proiect „foarte bun” prezentat de acesta din proprie inițiativă.

- Întrebat dacă referirile sale întregite la presupusul „nepot al Patriarhului” nu ridică suspiciuni legate de criteriul după care l-a numit intempestiv pe acesta în funcția de producător al emisiunii *Universul credinței*, spune că decizia sa a venit ca urmare a dorinței exprimate de fostul producător de a renunța la această calitate, ca și a intenției de a-i încredința acestuia realizarea unui nou proiect; susține că în convorbirea cu dl Pătraru l-a descris pe jurnalistul respectiv ca fiind „nepotul Patriarhului” pentru că avea această informație de la colegii din televiziune, fără să știe dacă este reală.
- Își asumă propunerea de înlocuire a emisiunii *Ora de știri* cu un jurnal de noapte cu durata redusă, argumentând că „nu există televiziune cu două tipuri de programe de știri” și că „toate trebuiau să se cheme Telegazeta”; în legătură cu decalarea emisiunii de la ora 23.30 la 24.00 și înjumătățirea duratei acesteia, susține că, din experiența sa, „știrile încep la fix” și că în intenția sa se afla și reducerea duratei emisiunii *România 9*, concomitent cu mutarea emisiunii *Starea nației* la ora 22.00, în așa fel încât să rezulte un *slot* de o oră, disponibil pentru alte emisiuni.
- Neagă că schimbările legate de *Ora de știri* ar fi afectat audiența TVR 1 și susține că documentarul introdus pe intervalul 23.30 – 24.00 are o performanță comparabilă cu emisiunea informativă pe care a înlocuit-o.
- Referitor la reducerea duratei emisiunii *Cooltura* – decizie care a stârnit critici în spațiul public -, afirmă că, inițial, a dorit să fie scoasă „de tot”, pentru că, din punctul său de vedere, „o emisiune de cultură nu trebuie făcută la o masă”.
- Ține să sublinieze că nu l-a „sunat nimeni legat de o emisiune”, că nu a fost „adus” în TVR de niciun partid politic și că nu-și dorește decât să-și facă meseria de jurnalist.

Gabriel Gherghescu, producător *Viața satului*

- Rugat să comenteze afirmațiile jurnalistului Dragoș Pătraru, potrivit cărora conducerea TVR ar fi exercitat presiuni asupra echipei editoriale a emisiunii *Viața satului*, spune că, din punctul său de vedere, există „o intervenție asupra emisiunii”, manifestată inițial doar „administrativ” prin impunerea unui „producător coordonator”, funcție care nu există în nomenclatorul din TVR; apreciază că măsura este nejustificată, în condițiile în care „emisiunea are cele mai bune rezultate de audiență și financiară” din grila TVR 1.

- Susține că aflate anterior din surse credibile că „se va întâmpla ceva la emisiune”, motiv pentru care a avut o discuție pe acest subiect cu directorul TVR 1, în biroul acestuia; afirmă că dl Eduard Dârvariu i-ar fi confirmat temerile, avertizându-l că „s-a dat un telefon de «sus»” pentru a fi înlocuit ca responsabil al emisiunii, fără să precizeze sursa intervenției.
- Afirmă că, în aceeași discuție, dl Dârvariu i-ar fi făcut recomandarea „vezi și tu ce faci” și că, la observația sa că rezultatele bune ale emisiunii ar fi trebuit să-l protejeze de “astfel de intervenții”, i-ar fi replicat că „ehe, nu e întotdeauna așa, viața nu e chiar așa”.
- Adaugă că, în aceeași întâlnire, directorul TVR 1 i-ar fi spus că așteaptă să-i parvină de la Departamentul Resurse Umane numirea dlui Viorel Popescu ca producător la *Viața satului* și că, întrebându-l în legătură cu fundamentarea unei asemenea decizii, dl Eduard Dârvariu i-ar fi răspuns: „Nu știu, n-am ce să fac, totul stă în mâna Doinei Gradea. Ea hotărăște”. Spune că, în context, l-a întrebat pe directorul TVR 1 dacă este cazul să meargă la Președintele-Director General pentru explicații și că acesta l-ar fi asigurat că nu e nevoie, pentru că va rezolva problema personal.
- Precizează că pe data de 5 aprilie a.c. a fost înștiințat prin e-mail de dl Darvariu de numirea dlui Viorel Popescu ca „producător coordonator” al emisiunii *Viața satului*, mesaj a cărui copie o pune la dispoziția comisiei.
- Spune că în 16 aprilie a.c. a solicitat în scris directorului TVR 1 și șefului Departamentului Resurse Umane să vină cu lămuriri legate de relațiile „instituționale, financiare, editoriale și administrative” pe care el și producătorul Cosmin Andrei le au cu coordonatorul proaspăt numit; pune la dispoziția comisiei o copie a e-mailului pe care l-a trimis, cu precizarea că în cele 30 de zile trecute de la expedierea acestuia nu a primit niciun răspuns.
- Afirmă că, în lipsa precizărilor solicitate menționate mai sus și în condițiile în care a continuat să-și exercite atribuțiile legitime de responsabil „editorial și financiar” al emisiunii consemnate în fișa postului și Convenția de producție, a constatat că sumarele de emisiune pe care le stabilește îi sunt modificate cu regularitate de dl Popescu, care elimină unele subiecte și introduce altele noi.
- La observația comisiei că, potrivit explicațiilor directorului TVR 1, numirea unui producător coordonator la *Viața satului* ar fi fost determinată de existența unor disensiuni între producătorii de drept ai emisiunii, admite că a avut câteva „discuții mai ascutite” cu producătorul Cosmin Andrei, căruia i-a reproșat lipsa de activitate; consideră însă că argumentul invocat de dl Dârvariu este unul „firav” și subliniază că nu a existat nicio încercare a acestuia de a verifica și clarifica natura controverselor pe

care le-a avut cu colegul său, ceea ce arată că „starea de tensiune” a fost folosită ca pretext.

- Susține că primise informația că „un anume ministru din guvern s-a plâns de la începutul anului” că apare „de prea multe ori la televizor” ca moderator la *Viața satului*, că „pune prea multe întrebări” și că este „agresiv cu invitații”, inclusiv cu domnia sa; afirmă că a primit același reproș și de la directorul TVR 1, care l-ar fi avertizat că „trebuie să facem o schimbare, că tu apari de prea multe ori la televizor”.
- Ca răspuns la criticile citate mai sus, observă că “o emisiune se stabilizează în grilă și prin figura jurnalistului care apare” și că programul *Viața satului* difuzează într-un an cel mult “șase-șapte” ediții cu interviuri *live* la care participă “persoane de decizie din minister sau din alte instituții importante pentru telespectatori”.
- În legătură cu afirmația directorului TVR 1 că în luarea deciziei de a-l numi pe dl Viorel Popescu ca producător coordonator la *Viața satului* ar fi ținut cont și de „proiectul foarte bun” prezentat de acesta, observă că, potrivit procedurilor, „când se vrea modificarea unei emisiuni, se face un anunț public pentru proiecte, se acordă timp și se jurizează de către o comisie”, ceea ce nu s-a întâmplat. Susține că în discuția avută cu dl Dârvariu acesta i-ar fi spus că “a primit un proiect” de la dl Viorel Popescu și că i-a arătat o foaie de hârtie comentând nemulțumit „*cum să prezinți așa ceva ca un proiect de emisiune?!*”
- Întrebat dacă numirea unui coordonator a adus schimbări semnificative din punct de vedere editorial, menționează introducerea unei rubrici dedicate “oamenilor politici care gestionează legislativ și executiv domeniul agriculturii” și solicitarea promovării mai insistente a instituțiilor specializate, inclusiv prin relatarea conferințelor de presă; spune că această abordare editorială, pe care o consideră o întoarcere în trecut de genul „radio cu poze”, îi confirmă informațiile aflate anterior despre „o nemulțumire că anumiți oameni din domeniul agriculturii nu sunt dați la televizor” sau sunt prezentați prea puțin.
- Respinge afirmația făcută de directorul TVR 1 în fața comisiei, potrivit căreia *rating*-ul emisiunii a crescut substanțial după numirea unui producător coordonator, și spune că va pune la dispoziția comisiei datele comparative de audiență reale.
- Întrebat dacă noul responsabil editorial a cerut diminuarea ponderii materialelor critice în emisiune, spune că nu a existat o „precizare directă în acest sens”, dar povestește în context că unul dintre colegii săi a fost mustrat într-o ședință de redacție de producătorul coordonator pentru că într-un reportaj a criticat întârzierea cu care o

filială a unei instituții de stat răspunde cetățenilor folosind formularea “probabil că această instituție l-a reangajat pe Sfântu’ Așteaptă”.

- Susține că aflate „din anturajul extrem de apropiat” al ministrului Agriculturii că în discuțiile „la nivel foarte înalt” despre schimbarea sa din poziția de producător al emisiunii ar fi fost etichetat ca fiind „*un PDL-ist vechi*”, ceea ce l-a determinat ca, după ultimul interviu realizat în direct cu ministrul de resort, să-i precizeze acestuia că nu este “nici PDL-ist vechi, nici PSD-ist vechi”. Subliniază că singura replică a dlui Petre Daea a fost “*Hai, dom’ne, ne luăm noi din asta?*”
- Afirmă că, după ce într-o discuție recentă i-a relatat Președintelui-Director General atât episodul de mai sus, cât și alte aspecte legate de înlocuirea sa ca responsabil editorial al emisiunii *Viața satului*, dna Gradea – care anterior îl felicitase în două rânduri pentru rezultatele emisiunii – l-a asigurat că îl apreciază foarte mult, că nu are ce să îi reproșeze profesional și că numirea unui producător coordonator este „*o chestie pur administrativă*”.
- Spune că, în aceeași conversație, a contrazis-o pe dna Doina Gradea, dându-i ca exemplu blocarea de către dl Viorel Popescu a propunerii sale înaintate Comitetului director de încheiere a unui parteneriat avantajos financiar cu „cea mai bună revistă și cel mai bun site de agricultură din România”; afirmă că dna Gradea i-ar fi cerut să o anunțe „oricând se întâmplă așa ceva, că nu trebuie să faci asta.”

Notă: Având în vedere noutatea, importanța și gravitatea referirilor dlui Gabriel Gherghescu la o presupusă convorbire purtată cu directorul TVR 1, Comisia de etică și arbitraj i-a adresat dlui Eduard Dârvariu invitația de a participa la o nouă întâlnire în care să fie lămurite aceste aspecte. Directorul TVR 1 a declinat invitația, precizând că a declarat în fața comisiei tot ceea ce avea de spus în privința schimbării responsabilului editorial al emisiunii *Viața satului*.

Raico Cornea, membru în Consiliul de administrație al TVR

- Rugat să comenteze afirmațiile dlui Dragoș Pătraru, potrivit cărora ar fi condiționat acordarea sprijinului său Președintelui Consiliului de Administrație de majorarea salariului soției angajate la TVR Timișoara, neagă categoric, susținând că soția sa nu a avut o mărire „de multă vreme” și că acest lucru „se poate verifica cu ușurință”; nu comentează observația comisiei că afirmația dlui Pătraru nu se referea la mandatul actualului Consiliu, instalat în martie 2018.

- Subliniază că înregistrările unor „discuții private” au fost realizate fără consimțământul său și că în consecință sunt “ilegale”, motiv pentru care se va adresa justiției.
- Este de acord că, nefiind o instanță de judecată, Comisia de etică nu are căderea să se pronunțe asupra legitimității demersului dlui Pătraru, care a invocat „interesul public”, ca și cu faptul că apariția în spațiul public a unor discuții care conțin referiri la salariați ai TVR justifică o analiză din partea comisiei.
- Neagă categoric acuzațiile dlui Pătraru potrivit cărora unele dintre afirmațiile sale înregistrate reprezintă dovada unor „imixțiuni editoriale”; spune că au existat „câteva episoade la care a fost prezentă” și „unde colegii care conduc Știrile erau extrem de nemulțumiți de niște situații”.
- Întrebată cum a aflat că reporterul TVR Ema Schweninger i-ar fi adresat „de patru ori” primarului Capitalei o întrebare despre finanțarea unor monumente, așa cum a susținut în dialogul cu dl Dragoș Pătraru, spune că a văzut momentul respectiv „pe post”, probabil „la *Realitatea TV*”; afirmă că, personal, nu a fost „supărată” pentru conținutul întrebării respective, dar că i s-a părut „anormal, ca om”, fiind vorba de inaugurarea unui spital.
- La observația comisiei că responsabilii Direcției Știri audiați nu își amintesc cum s-a ajuns ca, imediat după filmare, să-i convoace la o ședință lămuritoare pe jurnaliștii care au propus și adresat întrebarea controversată, spune că, personal, nu a avut nicio implicare în inițierea ședinței respective.
- În legătură cu referirea jignitoare la adresa dnei Ema Schweninger din convorbirea înregistrată cu dl Dragoș Pătraru („o tipă cu cap ca de porc pe care nu poți s-o scoți pe sticlă”), spune că îi va cere iertare jurnalistei; adaugă că nu se consideră o persoană “perfectă”, și că va “merge mai departe cu lecția de viață” pe care și-a „luat-o”.
- Referitor la caracterizarea ca *hateri* a jurnaliștilor de la *Știrile TVR*, își menține opinia că aceștia au obiceiul de a critica orice partid ajuns la guvernare; nu comentează observația comisiei că jurnaliștii chestionați au declarat în cursul audierilor că reproșurile P.D.G. îi fac să se simtă mândri din punct de vedere profesional.
- Confirmă că, aflată în biroul conducerii Știrilor, a vorbit la telefonul producătorului executiv Dorin Muntean cu reporterul Ionuț Gheorghe imediat după ce a văzut că acesta adresase Comisiei Europene solicitarea unui punct de vedere privind modificarea legilor justiției din România; susține că a făcut acest lucru pentru că a fost „extrem de

șocată” de faptul că niciunul dintre șefii de la *Știri* nu fusese în prealabil înștiințat de intenția jurnalistului.

- Afirmă că, în convorbirea foarte scurtă pe care au avut-o, l-ar fi întrebat pe reporter „*Ce-i cu tine, ce ți s-a întâmplat, ce te-a apucat? Oamenii ăștia sunt extrem de afectați!*”; după care producătorul executiv a avut în prezența sa o „discuție foarte dură (...) pe bună dreptate” cu dl Ionuț Gheorghe.
- Neagă afirmația reporterului că în discuția telefonică i-ar fi reproșat acestuia citarea în premieră a TVR ca sursă a unei informații, fiind de părere că dl Ionuț Gheorghe confundă spusele sale cu criticile primite din partea producătorului executiv; susține că în dialogul cu jurnalistul și-a arătat nedumerirea că acesta a adresat o solicitare C.E. în ziua lui liberă și își amintește că „primul lucru” pe care i l-a spus dl Ionuț Gheorghe a fost că „își asumă” tot ceea ce a făcut.
- Întrebată dacă publicarea știrii respective de către TVR nu poate fi interpretată ca o confirmare implicită a *calității* informației obținute, insistă că șefii editoriali erau „extrem de supărați” și că, personal, a fost „uimită că nimeni nu știa” de solicitarea reporterului.
- Consilierul Adrian Dumitrescu consideră că, prin solicitarea adresată Comisiei Europene, jurnalistul „angajează TVR-ul”, nerespectând „un formalism” care trebuie urmărit atunci „când te adresezi și te manifesti ca angajat al SRTv cu o altă instituție europeană”; i se explică faptul că, potrivit copiei solicitării puse la dispoziția comisiei de dl Ionuț Gheorghe, aceasta se încadrează în practica jurnalistică consacrată de obținere de informații de larg interes de la orice instituție publică, informații care pot sau nu să se transforme într-o știre a cărei difuzare angajează instituția de presă în care activează ziaristul.
- În context, comisia remarcă incorectitudinea analogiei făcute de Președintele-Director General în dialogul înregistrat de dl Pătraru între demersul dlui Ionuț Gheorghe și cazul jurnalistului Lucian Mândruță, pe care susține că în 2000 l-a „dat afară” de la Pro TV „*fix pe chestii de-astea*”: în vreme ce *mesajul personal* pe care dl Mândruță i l-a adresat în plină campanie electorală muzicianului canadian Bryan Adams era susceptibil de partizanat politic, *solicitarea profesională* a jurnalistului TVR către Comisia Europeană este neutră în formă și justificată în conținut de interesul public.
- Rugată să se pronunțe în legătură cu restrângerea atribuțiilor reporterului Ionuț Gheorghe, criticat de șefi pentru că nu a adresat nicio întrebare în conferința de presă de a Bruxelles, dna Doina Gradea nu crede că este vorba de o „penalizare”, așa cum a interpretat-o jurnalistul, în condițiile în care acesta „este unul din reporterii foarte buni

(...), foarte apreciat în redacție”; adaugă totuși că „este dreptul șefilor de la *Știri* să ia decizii și stă în atribuțiile lor să o facă”, asumându-și „consecințele”.

- La observația comisiei că analiza acestei situații nu poate face abstracție de circumstanțele conferinței de presă descrise de reporterul TVR (permisiunea adresării unei singure întrebări din partea întregului grup de ziariști români, referirea anticipată a președintelui C.E. la subiectul pe care jurnalistul Ionuț Gheorghe intenționa să-l abordeze, ridicarea chestiunii legilor justiției - în dezacord cu sugestia făcută jurnaliștilor de purtătorul de cuvânt al guvernului, dl Nelu Barbu), regretă că nu a fost informată despre implicarea oficialului guvernamental în episodul respectiv, cu precizarea că „nici nu” știe cine este purtător de cuvânt al Guvernului României.
- Confirmă că a avut o discuție cu dl Gabriel Gherghescu, producător *Viața satului*, în care acesta a întrebat-o care sunt nemulțumirile pentru care i-a „numit un șef” la emisiune; spune că l-a asigurat că îi apreciază activitatea, amintindu-i că „doar ce” l-a felicitat pentru emisiune și că i-a explicat că decizia nu i-a aparținut, nefiind în atribuțiile sale și că l-a îndemnat pe jurnalist să-și „rezolve problemele” pe care a aflat că le are cu colegul său producător.
- Afirmă că, în aceeași discuție, dl Gherghescu ar fi informat-o despre „o discuție a lui cu un domn ministru” care l-ar fi acuzat că este „cam PDL-ist”; spune că la acel moment nu a comentat în niciun fel relatarea jurnalistului, dar se întreabă amuzată „cum ar putea să fie Gabi Gherghescu PDL-ist, că nu mai există partidul ăsta?”
- Rugată să comenteze afirmațiile dlui Gabriel Gherghescu, potrivit cărora ministrul menționat ar fi făcut presiuni asupra conducerii TVR pentru numirea dlui Viorel Popescu ca producător coordonator la *Viața satului*, susține că nu-l cunoaște pe dl Popescu și că nu are numărul de telefon al ministrului invocat, pe care nu l-a „întâlnit” niciodată.
- Se arată contrariată de afirmația dlui Gabriel Gherghescu conform căreia directorul TVR 1, dl Eduard Dârvariu, l-ar fi prevenit că iminenta sa înlocuire din poziția de responsabil editorial al emisiunii este consecința unei intervenții politice „de sus”, ca și de faptul că dl Dârvariu i-ar fi explicat jurnalistului că nu poate face nimic pentru că „totul stă în mâna Doinei Gradea”.
- La observația comisiei că solicitarea scrisă a dlui Gherghescu de clarificare a atribuțiilor, responsabilităților și relațiilor ierarhice din cadrul echipei emisiunii după numirea unui jurnalist într-o funcție inexistentă în nomenclatorul televiziunii publice nu a primit după 30 de zile niciun răspuns din partea directorului TVR 1, spune că

„Eduard Dârvariu trebuie să răspundă”; în context, susține că, după schimbarea responsabilului editorial, emisiunea *Viața satului* „aproape și-a dublat audiența”.

- Rugată să comenteze afirmațiile directorului TVR 1, consemnate într-una din înregistrările dlui Dragoș Pătraru, din care reiese că jurnalistul recent numit în funcția de producător al emisiunii *Universul credinței* și descris ca fiind „nepotul Patriarhului” ar fi obținut de la “unchiul” său promisiunea ridicării unei biserici de lemn în curtea televiziunii, confirmă că există „o discuție continuă”, reluată inclusiv în ultima ședință a Comitetului director, privind construirea unei biserici „pentru că mor oameni, se îmbolnăvesc și așa mai departe”.
- Se abține să comenteze observația comisiei că, în situația în care toate informațiile redată mai sus se dovedesc reale, sunt create premisele unui caz suspect de clientelism și potențial conflict de interese.
- La observația comisiei că atât limbajul folosit, cât și conținutul unora dintre comentariile sale critice despre angajați sau stări de lucruri din TVR riscă, prin faptul că au devenit publice, să afecteze relația de încredere și respect reciproc care ar trebui să funcționeze între angajați și Președinte-Director General, se declară „sigură” că „fiecare” dintre membrii comisiei a avut exprimări asemănătoare în convorbiri private; adaugă că „mintea” sa „nu e făcută să fie înregistrată” și că, în ciuda opiniilor critice pe care le-a formulat în cadru privat, apreciază oamenii din TVR și iubește instituția.
- Nu comentează observația comisiei că gestul domniei sale și al dlui Eduard Dârvariu de a-i împărtăși jurnalistului Dragoș Pătraru nemulțumiri și opinii personale despre angajați și activități din instituție denotă o relație de încredere și apropiere cu colaboratorul TVR, în contradicție cu descrierea ulterioară a acestuia ca persoană cu o istorie constant „conflictuală” și de denigrare a televiziunii publice.
- În context, dl consilier Adrian Dumitrescu se întreabă care este „proiecția factuală” a „acestor manifestări” ale dnei Gradea, sugerând că exprimările Președintelui-Director General și ale directorului TVR 1 sunt simple opinii lipsite de efecte pentru că nu au avut niciun fel de consecințe „faptice” la nivelul angajaților. I se atrage atenția că este vorba de judecăți de valoare discutabile emise de persoane cu funcții de conducere, ceea ce riscă să pună sub semnul îndoielii obiectivitatea proceselor instituționale de evaluare profesională aflate în sarcina acestora.

2. Precizări, observații și constatări

Comisia de etică și arbitraj reiterează poziția exprimată în cursul audierilor, potrivit căreia numai justiția este în măsură să stabilească dacă demersul dlui Pătraru a încălcat dreptul la imagine sau la viață privată al persoanelor înregistrate fără consimțământ. Comisia are însă căderea să se pronunțe asupra conținutului acestor înregistrări din perspectiva *interesului public* invocat de jurnalist. În acest sens, analiza comisiei s-a bazat pe exprimări devenite publice, a căror veridicitate a fost confirmată sau nu a fost contrazisă de autorii enunțurilor.

În condițiile precizate mai sus, după audierea înregistrărilor puse la dispoziție de dl Dragoș Pătraru sau apărute în presă din alte surse neprecizate, analiza punctelor de vedere și declarațiilor celor implicați sintetizate anterior, examinarea unor documente publice sau puse la dispoziția comisiei de persoanele interesate, membrii comisiei au constatat următoarele:

- a) În data de 3 mai a.c. dl Dragoș Pătraru publică pe blogul personal *patraru.ro* un montaj audio-video în care inserează fragmente din convorbiri purtate în incinta TVR în momente diferite cu Președintele-Director General, Doina Gradea, și cu directorul TVR 1, Eduard Dârvariu – înregistrate fără acordul interlocutorilor - , precum și din negocierea prelungirii contractului de licență al emisiunii *Starea nației*, înregistrată cu acordul părților. Majoritatea extraselor audio folosite sunt referiri critice vulgare la adresa activității profesionale a unor jurnaliști din TVR, exprimate într-un limbaj adesea licențios:

Doina Gradea: „*Stai, mă, să vezi. Băi, și se duce reportera noastră, care e o tipă cu cap de porc, să-mi bag picioarele, că nu poți să o scoți pe post. Dar, ok femeia. Și în timp ce lumea se bucura că s-a făcut spitalul ăsta, că-i pentru copii, la Foișor, deci l-au refăcut, că-i o investiție spectaculoasă, asta o întreabă pe Firea: cum e cu statuile, nu știi ce, câte statui ați făcut în București? La care Firea zice: «O să-ți răspund, dar stai puțin că avem acum treabă cu spitalul și ne tragem deoparte și îți spun cu statuile». «Nu, nu, să ne spunei, de față cu toată lumea aici!» De patru ori! De patru ori! Tot astăzi, ai înțeles? Ce să vezi? Fata ne spune că a pus-o EOD-ul de ieri, care i-a zis: «N-ai ce întrebare să pui decât asta. S-o întrebi pe Firea, că avem subiect luat de pe Hotnews.» (...) Deci ce merită ăștia? Pumni în gură! Pumni în gură! (...) Nu mă bag în conținutul, în politica editorială! Da, când sunt derapaje, sunt nevoită, sunt obligată să fac asta. Dar ăștia merită poliție pe ei, le-am și spus: trebuia să aduc un șef din afară ca să vă taie! Că nu meritați altceva decât să fiți tăiați!» (...) Astăzi a fost și asta, Corina Crețu, la Guvern cu Tudose și au semnat fonduri de 300 de milioane de euro, fonduri structurale pentru anul care vine. Și zic: cum ar fi fost s-o întrebe pe Corina Crețu reporterul nostru: «Auzi, dar cum mai stai cu Colin Powell ăla, mai știi ceva de el?»*

Ești ok, îți mai scrii cu el? Îți mai trimite e-mail? Țștia nu merită nimic! Eu am fost și săptămâna trecută, și săptămâna asta, astăzi, la toate comisiile la care m-au chemat: Buget - Finanțe, comisiile de Cultură, la Ministerul Finanțelor. Nu vreau să spun de buget, TVR-ul va avea cel mai mare buget pe care l-a avut vreodată. Pentru că am pus investiție prima oară după 10-12 ani... Când are investiții fabuloase în tehnic, tu înțelegi? TVR-ul nu a mai avut niciodată așa ceva. Vreau să spun, ca idee, puteau să nu ne dea! Deci e teribil. Ce să zic? Greu, greu... Și eu mi-am pregătit un mesaj să le mulțumesc, să le spun cum facem noi diferența față de ceilalți, că suntem..., că scriem istorie, că facem televiziune... Să le dau prime... Mă lupt cu alea de la Financiar: «Dă-le prime, că au făcut!» Au făcut, deci chiar merită. Dar te trezești că un bou implică instituția. Și asta au făcut non-stop. Când a fost PNL-ul la guvernare, s-au luat de PNL. Când a fost PD la guvernare, s-au luat de PD. Acuma când sunt ăștia, se iau de ăștia. Au o ură, așa... les din niște scorburi, așa... Știi? Hateri de profesie. Ei nu sunt împotriva unui partid, ei sunt împotriva de profesie și atât! (...) Au Statutul jurnalistului, sunt enșpe mii de regulamente... Trebuie să-i bagi în comisie de disciplină, care-i trimite la Comisia de etică, care... P...a în p...dă, și uite așa. Scuzați franciza! (...)” **Eduard Dârvariu:** *“Eu oricum trebuie să-i spun Doinei totul, că mă ia... În p...a mea... Acuma, că nu știa nu știu ce căcat de emisiune am vrut să bag... Una de cooking... Că ea n-a văzut formatul! Dute-n p...a mea, care mai e rolul meu aici? (...) Ea (D. Gradea – n.n.) este speriată pentru că a văzut o groază de căcaturi care s-au întâmplat aici de-a lungul anilor, și multe le-am văzut și eu... Bă, au furat ăștia ca-n codru! (...) Băi, nu știu... Cred că și persoanele alea fac parte din TVR. Știi prea bine că jumătate dintre ei sunt frați, prieteni, rude. (...) P...a mea, când am producători care nici nu știu să citească un buget și nu urmăresc audiențele, ce să le zic? Nu pot să le fac nimic, nu pot să-i dau afară, nu pot să-i schimb... Adică, în p...a calului, stau toți moșii și așteaptă să iasă pensia, în loc să aducem oameni din afară care chiar vor să facă chestii. (...) Bă frate, mă chinui să le conving pe femeile alea de fac emisiunea de sănătate să facă ceva modern. Și le-am zis “bă, măcar uitați-vă la Oana Cuzino și vedeți cum filmează, cum încadrează, cum ilustrează. (...) Dă-le în p...a mea! (...) Mă doare-n p...ă de viziunea voastră, sunteți niște boi care ați distrus cu toții televiziunea asta. P...a mea! Toți! Îi vezi cu niște aere, bă, pe-aici... Comisia de etică... Auzi, mă, fii atent la mine! Și voi de la Comisia de etică ce-ați făcut până la urmă? Nimic! Și ți-ai pierdut o oră din viață cu noi! (...) Eu îți zic care-i problema mea: eu vreau un amendament în care tu să nu mai vorbești de TVR. Mie mi se pare aiurea ca venind într-o casă să zici «bă, asta are geamurile nespălate», chiar dacă sunt nespălate. Uită-te cum arată! Că faci parte din TVR, nu ești... (...)”* **Dragoș Pătraru:** *“Din punctul meu de vedere, faptul că în Consiliul de administrație reprezentantul Guvernului este un om care în trecut (...) l-a reprezentat pe Gabriel Oprea (...) și a venit la mine personal, și asta-i o chestie pe care am spus-o și atunci, și m-a somat să nu mai spun nimic de Gabriel Oprea, eu consider că e de interes public ca oamenii să știe cine este acest personaj din C.A. (...) Cu martori, în biroul directorului de canal de la TVR 1, mi-a spus «A zis domnul Gabi Oprea să nu mai*

difuzati nimic despre el și dacă difuzați, ați pus-o!» Am fost amenințat.” **Doina Gradea:** *“Bine, Dragoș, dar de ce dezgropi morții acum? Că asta e de mulți ani.”* **Dragoș Pătraru:** *“Pentru că domnul a revenit în Consiliul de administrație ca reprezentant al Guvernului. Este de interes public ca oamenii să știe asta. Simplu! (...)”*

Comparația evident reprobabilă pe care Președintele-Director General o face pentru a o descrie pe jurnalista TVR prezentă la inaugurarea Spitalului Foișor este completată de emiterea de către dna Doina Gradea a unei concluzii cu pretenție de evaluare profesională („nu poți să o scoți pe post”).

Reproșul dnei Gradea că reportera TVR ar fi fost excesiv de insistentă cu Primarul General al Capitalei, repetând „de patru ori” întrebarea legată de finanțarea monumentelor, este contrazis de constatarea comisiei după vizionarea imaginilor needitate filmate de echipa Știrilor la eveniment: în condițiile aglomerației de la locul filmării, au existat doar două momente în care jurnalista Ema Schweningen a reușit să i se adreseze clar și coerent dnei Gabriela Firea.

Afirmația Președintelui-Director General privind predispoziția jurnaliștilor serviciului public de televiziune de a critica „non-stop” partidele la putere, fiind „împotrivă de profesie”, ignoră realitatea istoricului instituției, marcat de acuzații publice recurente de politicizare și promovare a unui discurs publicistic favorabil puterii sau, în cel mai bun caz, necritic față de aceasta. În același timp, sancțiunile primite de-a lungul timpului de TVR de la Consiliul Național al Audiovizualului, ca și concluziile formulate de Comisia de etică și arbitraj ca răspuns la sesizările primite dovedesc că majoritatea dezechilibrelor jurnalistice constatate au dezavantajat formațiunile politice de opoziție.

Președintele-Director General face o legătură între reflectarea de către TVR a puterii politice și obținerea din partea aceleiași puteri a unei suplimentări bugetare prezentate ca generoase („puteau să nu ne dea”), sugerând că jurnaliștii care critică guvernarea sunt nerecunoscători și „nu merită nimic”.

- b) Apariția în presă a materialului de mai sus a fost urmată, în aceeași zi, de publicarea unei *Scrisori deschise* în care zeci de jurnaliști ai Direcția Știri au condamnat afirmațiile jignitoare și limbajul conducătorilor TVR la adresa unor angajați ai serviciului public:

„Noi, jurnaliștii Direcției Știri a TVR, suntem consternați și indignați de limbajul folosit de președintele-director general Doina Gradea la adresa unui reporter și a redacției în general. Îi solicităm doamnei PDG să îi ceară scuze kolegei noastre, un jurnalist onest și profesionist, care a acționat în interesul public. În același timp, ne declarăm îngrijorați de disprețul pe care doamna Doina Gradea și domnul Eduard Dârvariu îl arată față de principiile și misiunea televiziunii publice și față de cei care încearcă să le respecte și să le pună în practică, într-un peisaj mediatic tot mai dificil și lipsit de

reguli. O asigurăm pe doamna Doina Gradea că nu suntem «hateri de profesie», încercăm doar să ne facem meseria și să respectăm publicul, deși de cele mai multe ori nu este deloc ușor. De Ziua Libertății de Expresie, dar nu numai, ne asigurăm telespectatorii că vom continua să respectăm regulile profesiei, misiunea TVR și interesul public și nu ne vom lăsa intimidați.”

De remarcat că pe lista semnatarilor scrisorii deschise nu se regăsește numele niciunuia dintre jurnaliștii cu funcție de conducere din Direcția Știri, în condițiile în care criticile formulate de Președintele-Director General par să vizeze și managementul Știrilor TVR (*„trebuia să aduc un șef din afară ca să vă taie”*).

- c) Tot în 3 mai, principalele partide din opoziția parlamentară (PNL, USR) solicită demisia Președintelui-Director General al TVR, criticând conducerea serviciului public de televiziune pentru *„limbajul obscen”, „presiunile editoriale”* și acțiunile de *„intimidare a jurnaliștilor”*. În aceeași zi, rugat de ziaristi să comenteze faptul că dna Gradea a numit o jurnalistă *„cap de porc”*, președintele PSD și al Camerei Deputaților, dl Liviu Dragnea, declară că P.D.G. al TVR *„nu are nici un fel de susținere, dacă e așa”*.
- d) În ziua de 4 mai, Președintele-Director General postează pe site-ul intern al TVR o *Declarație* în care afirmă că înregistrarea conversațiilor sale *„private, unele purtate telefonic”* în timp ce se *„afla singură în birou”,* este *„o acțiune nelegală”*. Fără să nege veridicitatea fragmentelor redade de dl Dragoș Pătraru, dna Doina Gradea susține că, prin *„trunchierea și montarea înregistrărilor”,* au fost omise deliberat pasajele care conțineau *„amenințările”* proferate de jurnalist la adresa sa ca parte a unei campanii *„de defăimare”* începută de acesta cu șapte luni în urmă, odată cu schimbarea conducerii TVR.

În același text, dna Gradea se întreabă *„ce alte ședințe și discuții cu caracter strategic, conținând poate informații cu caracter confidențial, au fost înregistrate în același mod”,* încercând să acrediteze ideea că între subiectele abordate în discuțiile sale *„private”* cu colaboratorul TVR ar fi fost și informații profesionale nepublice, esențiale pentru activitatea serviciului public de televiziune.

Documentul citat continuă cu asigurările date de Președintele-Director General că, deși are *„dreptul de a interveni în politica de știri, editorială în general, pentru a asigura echilibrul și echidistanța”* cerute de lege, nu a *„dispus scoaterea sau introducerea din programe a unor materiale”*.

În încheierea *Declarației* sale, dna Doina Gradea își asumă indirect și afirmațiile sale înregistrate, considerate ofensatoare atât de către angajații TVR vizați, ca și de opinia publică, cu o formulare care induce ideea că noțiunea de *insultă* are un caracter relativ, dependent de percepția subiectivă a fiecăruia:

„În măsura în care a fost lezată demnitatea vreunui coleg, doresc să îl asigur că nu am avut nicio clipă intenția de a-l jigni în vreun fel, drept pentru care înțeleg să îmi cer scuze public pentru situația creată.”

- e) Faptul că Președintele-Director General pare să regrete mai degrabă *interpretarea* vorbelor sale ca fiind jignitoare, evitând să recunoască explicit că a greșit, este confirmat în ziua de 8 mai a.c., când dna Doina Gradea susține în fața Comisiei de cultură a Camerei Deputaților că folosirea expresiei „cap de porc” cu referire la o subordonată s-ar înscrie într-o pretinsă „uzanță a colegilor din media de a-și atribui porecle”. Or, formularea exactă din dialogul înregistrat al șefei TVR cu dl Pătraru arată că nu este vorba de simpla pronunțare a unui supranume consacrat în comunicarea dintre colegi, ci de o descriere batjocoritoare, neasumată în fața persoanei vizate: „reportera noastră, care e o tipă cu cap de porc, să-mi bag picioarele, că nu poți să o scoți pe post”.

În același punct de vedere citit în fața parlamentarilor, dna Gradea declară că se simte „lezată” și „crucificată” în urma publicării conversațiilor cu dl Pătraru și că i-au fost „afectate imaginea, sănătatea, demnitatea și violată viața privată”.

De observat că, deși anunțată ca o „audiere”, prezența din 8 mai a Președintelui-Director General în fața comisiei parlamentare nu a fost însoțită de disponibilitatea domniei sale de a răspunde la întrebările celor pe care, într-un interviu acordat presei în octombrie 2017, îi considera ca fiind „acționarii” serviciului public de televiziune.

- f) În aceeași zi, cu prilejul audierii la Comisia de etică și arbitraj, dl Dragoș Pătraru pune la dispoziție propriile transcrieri ale convorbirilor pe care le-a înregistrat, gest continuat în săptămâna următoare de furnizarea copiilor fișierelor audio aferente.
- g) În ziua de 11 mai a.c., *site-ul de știri Hotnews.ro* publică înregistrarea audio prezumtiv integrală a dialogului din 18 decembrie 2017 dintre dl Dragoș Pătraru și dna Doina Gradea, identică în conținut cu materialul furnizat comisiei de jurnalist. Față de montajul publicat în 3 mai, materialul difuzat contextualizează citatele deja publicate, adaugând alte referiri critice și afirmații defăimătoare ale dnei Gradea la adresa unor angajați sau grupuri profesionale din TVR:

Doina Gradea: „A fost atât de bine cu Regele, și-au muncit oamenii ăștia de au înnebunit, au căpiat. Problema e când ți-e lumea mai dragă fac ăștia câte una! Aia de la știri Băi sunt o haită acolo, să-mi bag p...a dacă n-ar trebui să te duci director la Știri. Mă jur! (...) Unul care e liber astăzi, în concediu... Și care este acreditat la Guvern, un băiat senzație... Deci, fii atent... este în concediu astăzi, stă la căpătâiul mamei, care este bolnavă, la 10.40 a trimis un e-mail la Comisia Europeană, am citit textul e-mailului... Băi, m-am căcat pe mine, mi-aduc aminte pe vremuri când l-am dat afară pe Mândruță, fix pe chestii de astea... Pe Mândruță! În care spune așa: vreau un punct de vedere al Comisiei Europene despre legile justiției din țara mea, sunt jurnalist la televiziunea publică, despre cum vi se păr legile justiției din țara mea, că să înțeleg care-i mersul țării mele și am deadline de la șefi până la ora 14. Și i-a răspuns Comisia Europeană! Fii atent, nu apare știrea pe post, asta s-a întâmplat azi și preiau stiripesurse care preiau textul comunicatului de la Comisia Europeană. Fii atent! Nici n-am stat să citesc. Comisia Europeană a dat un răspuns din ăla standard, pe urmă m-am uitat. Nu știe niciun șef. Fii atent! N-a vorbit în ședința, măi, el nu era la servici astăzi, niciun șef nu știe, nu s-a consultat cu șeful de secție, el n-are nicio treabă cu... El e acreditat la Guvern, deci legile

sunt în Parlament, acolo sunt oameni care sunt reporteri pe Parlament. (...) Șeful de pe politic, Roro nu știe, șeful EOD-ilor (editor of the day/editorul de serviciu – n.n.) nu știe, producătorul executiv nu știe, directorul Știrilor de aici, producătorul general nu știe, în schimb preia stiripesurse. Judecă tu lucrurile! Altă fază... **Dragoș Pătraru:** Păi, stai, ei nu au regulament cum să... **Doina Gradea:** Cum să n-aibă? Au Statutul jurnalistului, sunt enșpe mii de regulamente, tre' să îl bagi în comisie de disciplină care-l trimite la comisia de etică care... p...a în p...ă și uite așa. Scuzați franciza! (...) Asta a fost la două jumate când a apărut la stiripesurse citând TVR-ul, care n-avea știrea. (...) Deci stai și te gândești, mă, merită ăștia sau nu merită. Îl chem pe un operator astăzi. Pe șeful operatorilor, spune și Cristache, spune și toată lumea, că ăia îs beți, cu capete tăiate și îl chem. Supersindicalist omul, îi zic: «băi băiatule, te-am chemat că ești șeful lor să înțelegi niște situații!» (...) Și știi ce? Se uită la mine: «eu nu țin de postul asta de șef.» Îi zic: nici nu ți-l reînnoiesc, nu e niciun fel de problemă. (...) Și-i zic: «e normal să își facă turele după cum au la celelalte televiziuni?» (...) Ce merită ăștia? Pumni în gură! Pumni în gură! Iar ăsta ce-a făcut astăzi cu Comisia Europeană, tu nu întrebi odată... Eu vreodată m-am implicat, am sunat eu vreodată să spun: «Dragoș, e în neregulă!», sau m-am dus eu vreodată la Știri? Crezi că le spun ceva vreodată sau lui Cristache să-i zic eu vreodată ceva, apropo de invitați sau nu știu ce? Nu mă bag în conținutul, în politică editorială! Da, când sunt derapaje, sunt nevoită, sunt obligată să fac asta! Dar ăștia merită poliție pe ei! Le-am și spus: trebuia să aduc un șef din afară, ca să vă taie! Nu meritați altceva decât să fiți tăiați!» (...) Fratele meu! Cornel Calotă scria ieri sau alaltăieri, nu mai știu când, cred că ieri, pe Facebook: «sunt mândru de noi ce buni suntem, am fost la...» Cine mă, tu? Tu ai făcut ceva? Taci dracu', adică nu zice nimeni ... Uită-te, lăudă-i pe oamenii care au făcut, dar stai în p...a mea, că nu faci nimic de luni de zile! Eu te-ntreb ce vrei să faci, tu spui «vreau să ies la pensie, mai am un an și ies la pensie. Ok, și eu mai am 10 ani, hai să mai stau și eu... Te trezești că un bou implică instituția și asta au făcut non-stop. Ies din niște scorburi, așa... (...)»

Simpla verificare a momentului publicării pe *site-ul stiripesurse.ro* a răspunsului dat de C.E. solicitării reporterului TVR arată că acesta a fost ulterior postării informației pe *site-ul stiri.tvr.ro* (18 dec., ora 14.00), publicația *online* indicând și adresa electronică a paginii televiziunii publice de unde a preluat conținutul documentului. Constatarea contrazice afirmația Președintelui-Director General că știrea în cauză ar fi apărut în presă înainte de a fi difuzată de TVR. De altfel, această aserțiune a dnei Doina Gradea a fost contrazisă în timpul audierilor atât de directorul, cât și de producătorul executiv al Direcției Știri.

Din transcrierea convorbirii reiese convingerea exprimată de dna Doina Gradea că fapta jurnalistului care s-a adresat Comisiei Europene fără consultarea șefilor ierarhici este deosebit de gravă și merită sancționată pentru că ar încalca normele interne. În context, dna Gradea se arată nemulțumită de faptul că în TVR ar exista prea multe regulamente și proceduri complicate care îngreunează aplicarea de sancțiuni, exemplificând cu obligativitatea obținerii unui aviz (*consultativ* – n.n.) din partea Comisiei de etică și arbitraj.

Soluția întrevăzută de Președintele-Director General pentru ocolirea prezumtivelor obstacole procedurale interne ar fi numirea unui „șef din afară” care să dea dovadă de

severitate în cazuri similare celui al dlui Ionuț Gheorghe („*ăștia merită poliție pe ei*”). Opinia dnei Gradea intră în contradicție cu poziția domniei sale din cadrul audierii, când – laudând calitățile profesionale ale reporterului - a negat că decizia șefilor de a-l înlocui pe acesta de pe domeniul guvernamental ar reprezenta o formă de sancțiune profesională.

- h) Înregistrarea audio integrală a convorbirii dlui Pătraru cu directorul TVR 1 de la începutul lunii aprilie evidențiază, ca și extrasele din montajul din 3 mai a.c. (*vezi punctul a) de mai sus*) și cel referitor la Comisia de etică și arbitraj (*citat la pag. 17*), trivialitatea limbajului folosit de dl Eduard Dârvariu în descrierea relațiilor sau contactelor sale profesionale cu unii colegi și subalterni. Totodată, din convorbire transpare preocuparea domniei sale pentru susținerea politică sau de altă natură de care ar beneficia unii angajați din TVR, ca și dezinvoltura cu care șeful TVR 1 îi împărtășește unui colaborator extern opinii personale defăimătoare despre colegi, ci și informații de serviciu nepublice.

Dragoș Pătraru (referindu-se la șeful departamentului Comercial al TVR): „*Auzi, dar ție ți-a prezentat ăla vreo situație?*” **Eduard Dârvariu:** „*Nu, niciuna. Nu a prezentat nici Doinei (Gradea). Trebuia să vină cu prețurile, nici pe alea nu le-a dat. E un bou ăla, un bou! (...) Intră în CA-ul de miercuri și el nu are prețurile pe anul acesta. (...) ...Au furat ăștia ca-n codru!*” **Dragoș Pătraru:** „*Ce-au furat, mă? Dă alea, hai să le dăm la presă!*” **Eduard Dârvariu:** „*Nu știu, ...p...a mea, ...n-ai dovezi palpabile.*” **Dragoș Pătraru:** „*Băi, eu am. Eu, pe cât a ciordit (Cristian) Zgabercea am și încep să le dau.*” **Eduard Dârvariu:** „*Eu cred că ciordește în continuare.*” **Dragoș Pătraru:** „*Păi știu! Asta e problema... Și mi-e că are și voie de la partid.*” **Eduard Dârvariu:** „*Băi, nu mai are nicio treabă, că m-am interesat și eu. Nu mai are nici un sprijin de la partid. Nici unul! (...) Băi, l-am verificat pe trei căi. (...) O știi pe Marie Jeanne (Ion)? Știi cine a fost taică-său? Îți dai seama că are niște relații? (...) Nu are nici un sprijin, că regizorul (Florin) Costache îi știe bine, iar cu (Doru) Bușcu sunt prieteni buni. Nu are nici un sprijin. (...) În momentul de față, dacă rămâne canalul cum vrea Zgabercea, ne băgăm p...a în el și sugem p...a la arici! El vrea în continuare știri și actualități, ca să-l facă pe TVR 2 de filme și nu știu ce...și entertainment. De ce? Știm cu toții! Dar dacă Doina are c...iele la ea și-l întorcem pe ăsta generalist, facem sitcom fără probleme. (...) Ce să zic? M-am dus cu grila și... Raico (Cornea) care se bătea cu pumnu' în piept că facem canal generalist și p...a mea..., a zis ca Zgabercea, că îl ținem așa. (...) Suntem conștienți toți că postul ăsta e politic! Băi, pe de altă parte eu nu i-am simțit că s-au băgat (...) Costache a fost omul lui Dragnea și știe! Costache, regizor care face orice să câștige niște bani...Nu înseamnă că dacă lucrează pentru ei gândește ca ei... Mi-a zis: Dragnea n-a sunat-o niciodată pe Doina să-i ceară ceva! E ea speriată de bombe! (...) Deci cel mai mare rău este Zgabercea”. (...) **Dragoș Pătraru:** „*(...) TVR-ul trebuie să aibă școala lui de televiziune.*” **Eduard Dârvariu:** „*Asta ar putea fi o chestie mișto! Dacă facem și asta după ce o să fac biserica... Nu ți-am povestit cu biserica: vorbeam cu Doina într-o zi că, la cât spațiu e aici și avem și două mii și ceva de oameni, o biserică ne-ar mai lipsi... Și mă văd cu ăsta de la Universul credinței, cu Victor (Dochia), care este nepotul Patriarhului... Și Doina îi zice, tot în glumă: «la uite ce zice, nu vrei să vorbești cu unchiul să facă o biserică?» Se duce ăsta și vorbește cu Patriarhul, care a zis «Vă trimit o biserică maramureșeană de-aia mică, din lemn!»”**

Anumite exprimări ale directorului TVR 1 transcrise mai sus vin în sprijinul afirmațiilor făcute de dl Dragoș Pătraru în fața comisiei privind presupusa implicare a dlui Cristian Zgabercea în luarea unor decizii editoriale majore în TVR, idee pe care atât dl Eduard Dârvariu, cât și Președintele-Director General au dezmințit-o categoric în cadrul audierilor.

De remarcat mărturisirea directorului TVR 1 privind caracterul eminent „politic” al „postului”, contrapusă asigurărilor de neintervenție politică în programe pe care i le dă interlocutorului său pe baza informațiilor obținute din „surse” privilegiate în relația cu partidul de guvernământ, angajați sau în relații de colaborare cu TVR.

i) Din înregistrarea audio integrală a discuțiilor purtate în 24 aprilie a.c. de jurnalistul Dragoș Pătraru cu Președintele-Director General și directorul TVR 1 comisia reține, dincolo de aparența neserioasă a schimbului de acuzații, replicile care relevă lipsa de sinceritate și de consecvență a responsabililor instituției în raport cu propriile afirmații, citate anterior:

Doina Gradea: „De ce ai spus în discuții că Edi este «cățelușul meu» și că este un imbecil și că eu dictez tot? Mă rog, în fine, ai grijă ce scrii!” **Dragoș Pătraru:** „Ce scriu, unde?” **Doina Gradea:** „Păi ai grijă ce mai vorbești cu alții și tu!” **Dragoș Pătraru:** „Păi aveți și voi! Dar Edi mi-a zis mie, față în față, că tu decizi editorial ce se întâmplă aici!” **Eduard Dârvariu:** „Când ți-am zis eu așa ceva?” **Dragoș Pătraru:** „Săptămâna trecută.” **Doina Gradea:** „Cum decid eu editorial? De când?” **Dragoș Pătraru:** „Tu mi-ai zis că nu poți să bagi nimic pe post, că n-ai putut să bagi nici măcar o emisiune de cooking! Nu mi-ai zis tu?” **Eduard Dârvariu:** „Emisiunea de cooking ți-am zis foarte clar că nu am fost în stare să o facem. Asta ți-am zis! De asta am vorbit cu tine să vii cu niște proiecte. Noi nu am fost în stare să facem emisiunea de cooking cu echipa pe care o am aici! Nu vine Doina să monteze! (...) Nu mai interpreta ce vrei tu să înțelegi!” **Dragoș Pătraru:** „Ei, asta o să vedem! Oricum, e amuzant că oamenii una zic într-o parte, apoi altceva zic... Dar asta e!” (...) **Doina Gradea:** „(...) că așa te-a făcut... Sau «bou»... Nu știu cum. Ferească Dumnezeu! În ce fel am ajuns să vorbim unii de alții! Eu nu mi-am permis niciodată să vorbesc în felul acesta! Niciodată! Niciodată!” **Dragoș Pătraru:** „Da? Serios? Ok!”

j) În data de 15 mai, pe canalul *youtube.com* apare un fragment din înregistrarea audio a răspunsului pe care Președintele-Director General l-a dat în octombrie 2017 angajaților studioului TVR Cluj nemulțumiți de repunerea în funcția de director, ca interimar, a dlui Romeo Couți, în pofida greșelilor manageriale consemnate în raportul unei comisii extinse de audit intern în luna martie a aceluiași an. Publicată sub semnătura *Starea nației Oficial*, înregistrarea pare realizată de unul din angajații studioului teritorial prezent la întâlnire.

Doina Gradea: „De ce l-am numit pe Romeo Couți? Pentru că a fost dreptul meu! Și decizia mea, ținând cont de rezultatele dânsului anterioare! Anterioare! Și să dați la presă lucrul ăsta! Sau să faceți să ajungă așa la presă. Nu e nici un fel de problemă. Vă spun, eu vă respect foarte mult și sper să putem lucra împreună. Voi veni cât voi putea de des aici. Eu pe banii mei privați voi veni, nu pe banii Bucureștiului! Dar vă spun că dacă nu faceți ce trebuie, fiecare dintre dumneavoastră... Cum să zic? Va veni perioada

concurșurilor! Atunci vom stabili exact cine sunt oamenii cu care lucrăm! Da? Deocamdată toată lumea este interimară. Atenție! Și este decizia mea cu cine vreau să lucrez! Cu cine cred că pot să lucrez! La fel cum dumneavoastră... Cred că pot să lucrez cu dumneavoastră, cred că pot să lucrez cu dânsul, cred că pot să lucrez cu doamna. Este decizia mea! Punct! Și nu mai trebuie nicio explicație! Și sunt un om care nu a avut nici un fel de parti-pris în acest TVR, tocmai că sunt din afara TVR-ului.”

Dincolo de atitudinea autoritară și formulările amenințătoare la adresa salariaților TVR Cluj, discursul Președintelui-Director General denotă lipsa disponibilității domniei sale de a le prezenta subordonaților argumentele care-i justifică decizia (*„Este decizia mea! Punct!”*), în condițiile în care aceștia au semnalat, pe bună dreptate, o problemă de incoerență managerială și de inconsecvență administrativă în funcționarea organizației de care aparțin.

La fel de îngrijorătoare sunt și exprimările prin care dna Doina Gradea dă de înțeles că va hotărî personal, în mod discreționar, câștigătorii concursurilor profesionale care vor urma, indiferent de concluziile comisiilor de concurs obligatorii în astfel de situații.

- k) Blogul *www.tolo.ro* publică în data de 25 mai a.c. un articol pornind de la înregistrarea audio, din sursă neidentificată, a unei convorbiri nedatate dintre Președintele-Director General și Directorul TVR 1 în care dna Doina Gradea se exprimă critic la adresa unei jurnaliste din TVR și a producțiilor acesteia:

Eduard Dârvariu: *„Vezi că a ieșit un tãmbãlãu cu Ana Preda...”*

Doina Gradea: *„Ana Preda?”*

Eduard Dârvariu: *„Cu documentarul cu Ușeriu.”*

Doina Gradea: *„Deci eu, pe Ana Preda asta dacă aș putea să n-o mai văd în fața ochilor... este una din persoanele din TVR - culmea e că noi ne-am ciocnit la ProTV - care nu face nimic cu anii. Și face numai ce vrea ea și întotdeauna iese scandal. Ne-a făcut cu ucrainenii și cu rușii, suntem «rãstigniți» peste tot că facem programe pentru ruși, promovăm rușii.”*

Eduard Dârvariu: *„Eu l-am văzut p-ãla cu rușii, mie mi-a plăcut. Sper să nu te superi pe mine, dar mi-a plăcut.”*

Doina Gradea: *„Nu am de ce să mă supăr, dar totuși când e o politică de stat să nu faci, pana mea, poate să-ți placă, că na, și... când lumea e împotriva rușilor la nivel național noi... cum televiziunea publică să dăm? Iar asta nu face nimic cu anii. Asta nu face nimic, nu se uită la televizor, nu știe despre ce e vorba pe planeta asta. Ana Preda!”*

Întrebată de un jurnalist al publicației *gsp* *„de ce ar trebui televiziunea publică să se supună politicii de stat de vreme ce deservește publicul?”*, Președintele-Director General admite că „a greșit spunând asta” și ține să sublinieze că *„nu trebuie ca TVR să se supună niciunei politici de stat”*. La observația jurnalistului că, în afara „politicii de stat”, a invocat și argumentul că „lumea e împotriva rușilor”, cerându-le astfel ziariștilor să relateze „în sensul opiniei majoritare”, dna Doina Gradea explică faptul că s-a exprimat într-o „discuție relaxată, fără o finalitate” și că se afla „sub impresia” unor „articole și comentarii de pe net” în care TVR era acuzată „pe nedrept” că ar fi „pro Rusia”. În context, dna Gradea neagă că ar avea ceva împotriva autoarei

documentarului, deși au avut „un dezacord cândva”, și precizează că va face o plângere penală împotriva celui care „a făcut înregistrările”, fără să-l nominalizeze.

Chestionat de jurnalistul de la *gsp* în legătură cu opiniile despre documentar exprimate în discuția pe care a avut-o cu dna Doina Gradea, directorul TVR 1 își menține integral aprecierea din convorbirea înregistrată, spunând că documentarul Anei Preda este „o producție gen BBC” care i-a plăcut „foarte, foarte mult”.

Din comentariile pe marginea subiectului făcute de jurnaliștii contactați de *gsp* se disting cele care consideră că sprijinul financiar pe care instituții de stat și companii din Rusia l-au acordat TVR pentru realizarea documentarului afectează credibilitatea produsului jurnalistic, ca și observația legată de *starea de neîncredere generalizată în TVR*, care îi face pe oameni „să simtă nevoia să înregistreze întâlnirile la care participă”.

- l) În data de 23 iunie a.c., ca răspuns la afirmațiile conducerii TVR privind creșterea „spectaculoasă” a audienței emisiunii *Viața satului* după numirea unui producător coordonator, producătorul Gabriel Gherghescu remite Comisiei de etică și arbitraj o situație comparativă cu media audiențelor obținute de emisiune în perioada 1 martie-18 iunie a anilor 2017 și 2018. Cifrele, asumate de departamentul specializat al instituției, arată o scădere de 0,1% la nivel național (1,8% în 2018 față de 1,9% în anul precedent). Declinul audienței este mai puternic în mediul urban, de la 1,3% anul trecut la 1% în anul curent).

În comentariul care însoțește documentul transmis comisiei, dl Gherghescu atrage atenția asupra descreșterii și mai pronunțate a altui indicator de performanță important – *Time Band's Index (TBIndex)* - de la 172,2 în 2017 la 121,1 în anul în curs. De precizat că TBIndex reprezintă raportul dintre *share*-ul (cota de piață) emisiunii și *share*-ul mediu al stației pe toată ziua, semnificând *contribuția pe care a avut-o emisiunea în atragerea telespectatorilor către respectivul canal pe durata difuzării ei*.

Dl Gherghescu apreciază că datele de mai sus dovedesc că modificările aduse emisiunii *Viața satului* „nu au reușit să atragă mai mult public, ba chiar au îndepărtat publicul”.

- m) Dl Gabriel Gherghescu revine în data de 17 iulie a.c. cu un mesaj *e-mail* prin care le comunică membrilor comisiei că dl Viorel Popescu a devenit oficial producător al emisiunii *Viața satului*, semnând în această calitate noua Convenție de producție a emisiunii. Potrivit dlui Gherghescu, numirea s-a făcut „fără niciun anunț”, după ce, la expirarea valabilității convenției precedente la sfârșitul lunii iunie, „directorul TVR 1 Eduard Dârvari a cerut prin mail idei de îmbunătățire a emisiunii (...) până la sfârșitul anului”, solicitare adresată „producătorilor Gabriel Gherghescu și Cosmin Andrei și producătorului coordonator Viorel Popescu, fiecăruia în parte”.

Dl Gherghescu apreciază că schimbarea sa și a dlui Cosmin Andrei, făcută „fără motive și contrar regulilor din SRTv”, în condițiile în care „emisiunea avea o audiență

foarte bună (și) bugetul consolidat și suplimentat din contribuții externe”, reprezintă „un exemplu clar de abuz în serviciu din partea conducerii SRTv”.

- n) Referitor la aspectele consemnate la punctele l) și m), ca și la problematica semnalată de dl Gabriel Gherghescu cu prilejul audierii domniei sale, comisia constată că respingerea de către directorul TVR 1 Eduard Dârvariu a invitației de a participa la o nouă discuție lămuritoare în care să-și prezinte punctul de vedere față de informațiile suplimentare apărute în cazul schimbării producătorilor emisiunii *Viața satului* reprezintă o formă evidentă de obstrucționare a activității comisiei.

În același timp, refuzul dlui Eduard Dârvariu de confirma, infirma, explica sau nuanța în fața comisiei afirmațiile deosebit de grave care îi sunt atribuite de către dl Gabriel Gherghescu nu face decât să alimenteze speculațiile privind posibile motive, presiuni și influențe extraprofesionale - chiar politice - care ar fi dus la schimbarea responsabililor editoriali ai emisiunii.

Suspiciunile de acțiune incorectă în acest caz sunt accentuate și de faptul că atât șeful TVR1, cât și directorul departamentului Resurse Umane au evitat în mod nejustificat, timp de 75 de zile, să răspundă în scris solicitării legitime a dlui Gherghescu de clarificare a responsabilităților în gestionarea emisiunii *Viața satului*, ca și de răspunsurile echivoce pe care Președintele-Director General le-a dat la întrebările comisiei referitoare la motivația schimbărilor impuse în echipa emisiunii.

- o) În ceea ce privește afirmația jurnalistului Dragoș Pătraru potrivit căreia, în calitate de membru în precedentul Consiliu de administrație, dl Raico Cornea ar fi condiționat acordarea sprijinului său în consiliu fostului Președinte-Director General de majorarea substanțială a salariului soției angajate ca referent statistician la TVR Timișoara, comisia constată că, potrivit *Declarațiilor de avere și interese* publicate succesiv pe *site*-ul TVR potrivit legii, venitul anual al soției dlui Cornea a crescut de la 30.568 în anul 2015 la 40.920 în 2017, ceea ce indică un spor salarial substanțial, de peste 34%, în perioada mandatului de PDG al dnei Irina Radu.

Având în vedere că explicațiile privind meritele care justifică această creștere salarială neobișnuită la nivelul TVR pot fi furnizate doar de către fostul Președinte-Director General, în prezent funcționar la misiunea OSCE din Albania, Comisia de etică și arbitraj nu poate decât să remarce lipsa de sinceritate a dlui Raico Cornea, care a afirmat în cadrul audierii la comisie că soția sa nu a beneficiat „de multă vreme” de o majorare a retribuirii.

În același timp, atitudinea dlui Cornea, coroborată cu pozițiile adoptate de domnia sa în mandatul precedent de membru al Consiliului de administrație, nu este de natură să ajute la eventuala respingere a acuzațiilor dlui Pătraru ca fiind neîntemeiate.

3. Concluzii

Pe baza constatărilor și observațiilor de mai sus, membrii Comisiei de etică și arbitraj au ajuns cu șase voturi pentru și o abținere (dl Răzvan Butaru) la concluziile următoare:

- I. Limbajul folosit atât de Președintele-Director General, cât și de Directorul TVR 1 în dialogurile cu jurnalistul Dragoș Pătraru abundă în vulgarități, expresii obscene și injurioase, descalificante nu doar prin prisma pozițiilor ocupate de cei doi în ierarhia serviciului public de televiziune, ci și din punct de vedere al profesiei lor de comunicatori.

Aserțiunea publică a Președintelui-Director General că „*toți colegii din media*” fac comentarii similare „*în discuții private*” este neadevărată pe fond, dăunătoare imaginii breslei și ofensatoare la adresa jurnaliștilor pentru care decența în exprimare, bună-cuviință și discernământul în alegerea cuvintelor sunt repere comportamentale permanente și nu deprinderi afișate conjunctural în fața subordonaților, a șefilor sau în public.

Exprimările insultătoare ale Președintelui-Director General și Directorului TVR 1 la adresa unor angajați reprezintă abateri de la îndatorirea jurnaliștilor serviciului public de televiziune de a „*trata cu egal respect atât superiorii, cât și subordonații*” (*Statutul ziaristului din SRTv*, art.25).

În același sens, *Regulamentul de organizare și funcționare al SRTv*, articolul V.8.5'. b include în categoria abaterilor „*deosebit de grave (...) care pot conduce la concedierea sau desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă al salariatului*” (...) „*comportamentul defăimător, de umilire, ofensator (...) prin care se încalcă demnitatea personală a altor salariați*”.

Obiecția dnei Doina Gradea privind caracterul prezumtiv ilicit al înregistrărilor nu poate scuza referirile nedemne ale domniei sale la adresa unor angajați pe care îi nominalizează sau îi face ușor de identificat, într-un dialog purtat în biroul său directorial cu un *jurnalist colaborator al TVR* pe care l-a descris inclusiv în fața comisiei ca având o atitudine permanent ostilă la adresa instituției.

Circumstanțele desfășurării convorbirii ridică semne de întrebare legate și de motivele, prezumate ca raționale, pentru care Președintele-Director General a ales să-i împărtășească lipsa sa de considerație pentru subordonați tocmai dlui Pătraru, adică celui față de care - după cum a mărturisit public dna Gradea - s-a simțit permanent „*amenințată*” și „*santajată*”.

- II. Considerațiile pe care Președintele-Director General le face pe marginea celor două incidente petrecute în 18 decembrie 2017 în activitatea Știrilor TVR evidențiază, pe lângă prezentarea denaturată a faptelor oferită dlui Dragoș Pătraru, o cunoaștere aproximativă a specificului muncii de jurnalist de știri. Atât critica vehementă adusă reporterului Ionuț Gheorghe, acuzat că, fiind în zi liberă, nu și-a consultat șefii înainte de a solicita Comisiei Europene un punct de vedere asupra modificării legilor justiției, cât și imputarea insistenței cu care jurnalista Ema Schweninger, la rugămintea colegului Dragoș Porojnicu, i-ar fi cerut Primarului Capitalei lămuriri despre finanțarea unor monumente într-un cadru nepotrivit, sunt reproșuri nefundamentate pe prevederi regulamentare, exigențe deontologice sau practică profesională.

Unele din criticile dnei Doina Gradea la adresa jurnaliștilor menționați se regăsesc și în admonestările primite de aceștia din partea directorului Oana Popescu și/sau a producătorului executiv Dorin Muntean, cei care au luat ulterior și o măsură cvasi-sanționatorie injustă față de reporterul Ionuț Gheorghe, fără să țină cont de circumstanțele în care s-a desfășurat conferința de presă de la Bruxelles din februarie a.c.

În fapt, motivul comun al nemulțumirii stârnite de cele trei demersuri jurnalistice este interpretarea lor de către responsabilii „conștienți că postul e politic” (vezi citat E. Dârvariu, pag.33) ca fiind acțiuni ostile puterii politice. De altfel, dna Doina Gradea folosește incidentele descrise ca argument pentru a le reproșa ziaristilor că „*acum, când sunt ăștia (la guvernare – n.n.), se iau de ăștia*” și că „*nu sunt împotriva unui partid, sunt împotriva de profesie și atât!*”.

Comentariul acuzator al Președintelui-Director General ignoră obligația fundamentală a jurnaliștilor de a avea în permanență o raportare critică constructivă, riguros argumentată și onestă față de activitatea instituțiilor statului, în condițiile respectării deontologiei profesionale. Pe de altă parte, condamnarea îndeplinirii de către aceștia a îndatoririlor profesionale, în limitele prevederilor *Statutului ziaristului din SRTv*, reprezintă proba unei concepții deformate despre rolul jurnalismului și misiunea serviciului public de televiziune.

- III. Asocierea explicită pe care Președintele-Director General o face între abordarea critică a activității autorităților de către jurnaliști TVR și dependența financiară a instituției de bunăvoința acelorași autorități confirmă temerile exprimate de o parte însemnată a societății civile la momentul deciziei politice de înlocuire a taxei tv cu o alocație bugetară. În fapt, corelația aparent logică pe care o face dna Gradea (*autoritățile „puteau să nu ne dea”/„stai să te gândești: merită ăștia sau nu merită?”/„ăștia nu merită nimic!”*) sugerează disponibilitatea de a tranzacționa independența editorială a serviciului public de televiziune - consfințită prin Legea 41/1994 și definită în *Statutul ziaristului din SRTv* ca principală îndatorire profesională:

Art. 6: *„Ziaristul din televiziunea publică are obligația de a refuza orice ingerință și presiune politică, socială sau economică făcută cu scopul declarat sau mascat de a ascunde, distorsiona sau manipula informația, semnalând orice tentativă de acest gen”.*

- IV. Există indicii credibile care susțin rezonabil ideea unor intervenții exercitate din afara TVR, chiar și din zona politică, în favoarea înlocuirii responsabililor editoriali ai unor emisiuni cu jurnaliști agreați pe criterii extraprofesionale.

Exemplul cel mai elocvent este cel al schimbării, fără respectarea procedurilor interne și fără prezentarea vreunui argument de natură profesională, a producătorilor emisiunii *Viața satului*, una dintre cele mai performante producții difuzate de TVR. Mărturia producătorului Gabriel Gherghescu, care susține că singura explicație pe care a primit-o de la directorul TVR 1 pentru schimbarea sa din funcție a fost primirea la nivelul P.D.G. a unui „telefon de sus”, a rămas fără răspuns din partea dlui Eduard Dârvariu, care a declinat invitația comisiei de a-și prezenta propria versiune asupra discuției respective, ca și din partea dnei Doina Gradea, indicată ca fiind factorul de decizie în acest caz.

Pe de altă parte, solicitarea întemeiată adresată în scris de dl Gabriel Gherghescu de a-i fi precizate relațiile „*instituționale, financiare, editoriale și administrative*” cu noul responsabil editorial numit pe o poziție inexistentă în TVR a fost ignorată timp de 75 de zile, până la expirarea valabilității Convenției de producție existente. Refuzul nejustificat de comunica informațiile elementare cerute dovedește opacitate managerială și desconsiderare a drepturilor jurnaliștilor stipulate în *Statutul ziaristului din SRTV*:

Art. 37: *„Ziaristul (...) are dreptul de a înainta petiții conducerii Societății, atât cu caracter profesional, cât și personal, de a fi audiat în situații litigioase de natură profesională (...) și de a prezenta rapoarte justificative în cazul în care i se impută erori de natură profesională.”*

- V. Aceeași lipsă de transparență în motivarea deciziilor și de refuz al conducerii de a *dialoga* cu subordonații în mod argumentat este relevantă și de discursul Președintelui-Director General ținut în octombrie 2017 în fața salariaților studioului TVR Cluj, nemulțumiți de repunerea în funcția de director, ca interimar, a dlui Romeo Couți, în pofida greșelilor manageriale consemnate în raportul unei comisii extinse de audit intern în luna martie a aceluiași an.

Pe lângă folosirea unui limbaj autoritar și amenințător la adresa salariaților studioului teritorial, Președintele-Director General își anunță intenția de a hotărî personal, în mod discreționar, câștigătorii concursurilor profesionale care vor urma (*„Este decizia mea cu cine vreau să lucrez! Cu cine cred că pot să lucrez! (...) Este decizia mea! Punct!”*).

Preferințele dnei Doina Gradea în materie de aptitudini manageriale sunt exprimate și mai vehement în dialogul purtat cu dl Dragoș Pătraru din 18 decembrie 2017, la două luni după întâlnirea de la TVR Cluj: „...*Ăștia merită poliție pe ei! Le-am și spus: trebuia să vă aduc un șef din afară, ca să vă taie! Nu meritați altceva decât să fiți tăiați!*”

O astfel de poziție de forță, intimidantă, care înlocuiește *ab initio* noțiunea de competiție echitabilă cu arbitrarul și bunul-plac, riscă să compromită încrederea tuturor salariaților instituției într-o evaluare profesională obiectivă și o selecție managerială corectă, realizată de comisii de concurs cu membri integri, pe baza unor criterii transparente și nediscriminatorii.

- VI. Nu au fost identificate elemente suficiente care să probeze afirmația dlui Dragoș Pătraru conform căreia decizia înlocuirii în grila TVR 1 a emisiunii *Ora de știri* cu un *Telejurnal* cu durata redusă ar fi fost consecința unor presiuni de natură politică. Potrivit declarațiilor concordante ale celor audiați, propunerea - asumată de directorul TVR 1 - a fost discutată, negociată și acceptată, în ciuda rezervelor exprimate de responsabilii Direcției Știri, în contextul unor schimbări mai ample care au afectat mai multe producții.

Pe de altă parte, analiza comparativă a audiențelor pe intervalul orar respectiv reprezintă un instrument indispensabil în eventuala evaluare a eficienței acestei decizii manageriale contestate. Din această perspectivă, comisia consideră justă remarca făcută în cursul audierilor de producătorul executiv al Direcției Știri, potrivit căreia decizii similare luate în TVR nu au fost însoțite „niciodată” de o evaluare obiectivă a eficienței și performanței.

- VII. Rezumând concluziile formulate anterior, se poate spune că analiza conținutului înregistrărilor realizate de dl Dragoș Pătraru și de alte persoane neidentificate, coroborat cu mărturiile unora dintre persoanele audiate, a scos în evidență incompatibilități și contradicții îngrijorătoare între comportamentul, modul de gândire și acțiune ale Președintelui-Director General și Directorului TVR1, pe de o parte, și exigențele legale, regulamentare și procedurale valabile în serviciul public de televiziune, pe de altă parte. Exprimările disprețuitoare la adresa unor salariați, categorii profesionale sau de vârstă, denigrarea Comisiei de etică, necunoașterea sau ignorarea normelor jurnalistice și deontologice, descurajarea angajaților care îndrăznesc să aibă altă opinie, lipsa de transparență în decizii – toate sunt aspecte care au drept consecințe inerente vicierea relațiilor de muncă, instalarea și generalizarea neîncrederii și – cel mai grav - compromiterea autorității managerial în TVR.
- VIII. Înregistrarea unei convorbiri fără acordul interlocutorului reprezintă o atingere a „dreptului la imagine”, reglementat în legislația românească conform standardelor europene în materie. Din perspectiva jurnalismului de televiziune, Decizia C.N.A. nr 220/2011 (*Codul de reglementare a conținutului audiovizual*) prevede că „dreptul la

propria imagine nu trebuie să împiedice aflarea adevărului în probleme de interes public justificat”, definite de art. 31 ca fiind acele „probleme, fapte sau evenimente care influențează societatea sau o comunitate în special cu privire la:

(...)

c) semnalarea unor informații înșelătoare sau a unor cazuri de incompetență care afectează publicul.”

Prin prisma enunțului de mai sus, apreciem că problematica reieșită din analiza conținutului înregistrărilor publicate în mediul *online* se înscrie în categoria *interesului public justificat* cu care operează reglementările mai restrictive din domeniul *audiovizual*.

- IX. Pentru a preveni eventualele neînțelegeri sau speculații legate de competențele comisiei într-un caz care vizează persoane din conducerea la vârf a TVR, precizăm că, potrivit articolului 2 din Anexa la *Statutul ziaristului din SRTv*, membrii Comitetului director sunt asimilați categoriei ziariștilor de televiziune.
- X. Având în vedere pozițiile deținute în ierarhia TVR de persoanele implicate în cazul analizat, scandalul public creat – care a afectat semnificativ imaginea instituției -, considerăm că sunt întrunite condițiile pentru înaintarea prezentelor concluzii către Consiliul de administrație al SRTv, în conformitate cu art.9, alin.3 din *Regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei de etică și arbitraj*.

Cristina Andrei.....

Gabriela Avram.....

Răzvan Butaru.....*(abținere)*.....

Horia Grușcă.....

Sándor Kacsó.....

Ioana Mureșan.....

Marian Voicu.....